

Nr 2

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1955/56 under andra huvudtiteln, avseende anslagen inom justitiedepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner m. m.

(3:e avd.)

Justitiedepartementet m. m.

1:o) **Avlöningar till statsråden utan departement m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under andra huvudtiteln framlagda förslag (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 4 januari 1955), vilket innebär en uppräknings av anslaget med 60 000 kronor samt omräkning av nuvarande anslagsposter i anledning av de beslutade ändringarna av grundlönebeloppen, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande stat för avlöningar till statsråden utan departement m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Stat

1. Avlöningar till statsråden utan departement, <i>förslagsvis</i>	188 500
2. Lönefyllnad åt statsministern	6 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	159 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	19 000

Summa kronor 372 600

b) till *Avlöningar till statsråden utan departement m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 372 600 kronor.

2:o) **Justitiedepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 4 och 5), vilket innebär ökad medelsanvisning med 2 000 kronor till bränsle, lyse och vatten och med 12 500 kronor till expenser för eget behov, varav 5 600 kronor engångsutgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiedepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 173 100 kronor.

3:o) *Justitiedepartementet*: *Svensk författningssamling*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 5), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiedepartementet*: *Svensk författningssamling* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

4:o) *Lagberedningen*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 5), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lagberedningen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 117 000 kronor.

5:o) *Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 6), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 20 500 kronor.

Justitiekanslersämbetet och riksåklagarämbetet

6:o) *Justitiekanslersämbetet*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 7 och 8) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för justitiekanslersämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Justitiekanslersämbetet: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 169 400 kronor.

Under de senaste åren har justitiekanslersämbetet belastats av en arbetsbörda, som icke kunnat bemästras av den reguljära personalen utan nödvändiggjort att extra arbetskraft måst anlitas, varmed följt betydande anslagsöverskridande. Då man tills vidare torde få räkna med fortsatt behov av viss utökning av arbetskraften, anses hänsyn härtill böra tagas vid anslagets bestämmande. Departementschefen förordar fördenskull, att anslaget uppräknas med 20 600 kronor, varav 17 900 kronor bör tillföras icke-ordinarieposten och 2 700 kronor posten till rörligt tillägg. De beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder vidare en omräkning av nuvarande anslagsposter.

Av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal anses icke utan Kungl. Maj:ts medgivande böra få tagas i anspråk högre belopp än 31 800 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för justitiekanslersämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	125 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	49 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 300
Summa kronor 190 000	

b) till *Justitiekanslersämbetet*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

7:o) **Justitiekanslersämbetet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 8), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiekanslersämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 10 800 kronor.

8:o) **Riksåklagarämbetet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 8—11) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för riksåklagarämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Riksåklagarämbetet: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 227 600 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Riksåklagarämbetets fasta organisation med endast två byråchefer för åtalsärenden anses för snäv. Departementschefen tillstyrker fördenskull att vid ämbetet inrättas ytterligare en byråchefstjänst i 37 lönegraden, vilken tjänst tills vidare föreslås uppförd på extra stat. Någon uppräknig av anslaget på grund härav anses icke vara erforderlig. Vidare tillstyrkes, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal upptages med ett förslagsvis angivet belopp, som icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. De beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder en omräkning av nuvarande anslagsposter.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit torde en förstärkning av riksåklagarämbetet vara påkallad för att undanröja olägenheterna av den nuvarande anordningen med tillfällig personal. Utskottet har på grund härav inte något att erinra mot att vid ämbetet inrättas ytterligare en byråchefstjänst, vilken tillsvidare bör uppföras i Cg 37.

Ehuru utskottet anser att största återhållsamhet allmänt sett bör iakttas då det gäller att uppta anslagsposter till avlöningar till icke-ordinarie personal med förslagsvis angivna belopp, vill utskottet inte motsätta sig att så sker beträffande förevarande anslag, vars belastning såsom departementschefen framhållit påverkas av flera i förväg svårbedömbara faktorer.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för riksåklagarämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	148 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	58 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 600

Summa kronor 227 600

b) till *Riksåklagarämbetet*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 227 600 kronor.

9:o) *Riksåklagarämbetet*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 11), vilket efter viss omföring mellan posterna innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksåklagarämbetet*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 21 500 kronor.

Domstolarna

Ehuru ingående överväganden gjordes, innan den nya domstolsorganisationen fastställdes, underströks dess karaktär av försöksorganisation. Det stod också klart att utvecklingen och de olika faktorerna, som påverkar arbetsbelastningen, måste följas och att med stöd av vunna erfarenheter organisationen måste anpassas efter det nya systemets praktiska verkningar. På grundval av dessa överväganden fastställdes en personalorganisation att gälla från ingången av år 1948. Denna organisation har därefter i huvudsak bestått oförändrad. Dock har några domsagoregleringar genomförts. De framställningar om personalförstärkningar, som gjordes de

första åren efter rättegångsreformen, ansåg sig departementschefen ej kunna tillmötesgå utan att avvakta ytterligare erfarenheter. År 1950 ansåg departementschefen att en första undersökning kunde göras rörande underrätterna under det nya systemet. På grundval av statistiskt och annat material, som kunde möjliggöra en jämförelse mellan de olika domsagorna beträffande arbetsbördan och andra på personalbehovet inverkan omständigheter, företogs en omprövning av organisationen vid domsagorna under normala förhållanden. Resultatet blev en under budgetåret 1951/52 företagen omfördelning av tjänsterna som tingsdomare, tingssekreterare, fiskalskompetent biträde och tingsnotarie, varjämte medel anslogs till ytterligare icke rättsutbildad personal i lägre lönegrader. Alltjämt har dock även underrätternas organisation haft en provisorisk karaktär.

För att få en allmän bild av arbetsförhållandena vid domstolarna har departementschefen föranställt om en genomgång av statistiska uppgifter för åren 1950—1953 samt första halvåret 1954. Vissa resultat av denna genomgång framgår av i statsrådsprotokollet å s. 14 och 15 intagna tabeller, till vilka utskottet tillåter sig att hänvisa. I fortsättningen anför departementschefen följande.

Undersökningen visar en betydande arbetsökning under den uppgivna tiden. Sålunda har för år räknat antalet till häradsrätterna inkomna mål ökat från i runt tal 46 700 till 58 400 eller med ungefär 25 %. Även de ärenden som handlägges i domsagorna har ökat starkt. Lagsökningsärendena har sålunda stigit från 44 900 till 64 700 och inskrivningsärendena från 327 100 till 371 300. Vid hovrätterna har antalet inkommande mål under samma tidsperiod ökat från 5 100 till 6 100 eller med ungefär 19 %, och i nedre justitierevisionen har antalet mål och ärenden, fränsett nådeansökningar, stigit från 1 079 till 1 182 eller med 10 %.

Även uppgifterna om arbetsbalanserna vid domstolarna visar en påfallande stegring. Jämför man antalet balanserade mål vid utgången av år 1950 och år 1953, finner man för häradsrätterna en stegring från 4 800 till 8 100 mål och för hovrätterna från 1 356 till 1 792 mål eller med respektive 69 % och 32 %. För nedre justitierevisionen utgör motsvarande ökning, räknad vid utgången av juni månad åren 1951 och 1954, en stegring från 322 till 551 mål eller med 71 %.

Den bild som statistiken har givit av arbetsläget vid domstolarna — vilken icke är något okänt utan tvärtom bestyrkts av de rapporter som från olika håll inkommit — visar sålunda en kraftig tillströmning av mål. Domstolarnas svårigheter att bemästra läget har alltså icke sin grund i rättegångsreformen och den ovisshet rörande organisationens lämpliga omfattning, som förelåg vid dess genomförande. Det har därefter, och mest markerat under senare delen av år 1952 och under år 1953, tillkommit en kraftig arbetsökning, som helt förändrat läget och rubbat den relativa balans mellan arbetsmängd och personalresurser, vilken tidigare hade uppnåtts. Denna ökning torde ha sin grund i samhällsutvecklingen och konjunkturförhållandena. Den mycket betydande stegringen av antalet motorfordon har helt naturligt lett till ett stort antal mål av olika slag vid domstolarna, den större omsättningen inom det ekonomiska livet har kommit såväl tvistemål som brottmål att öka i antal och även skapat mer komplicerade rättstvister, den nya expropriationslagstiftningen har tillfört domstolarna nya mål. Det absoluta antalet av dessa senare mål är visserligen ej stort, men de åstad-

kommer på grund av sin invecklade beskaffenhet en avsevärd merbelastning på domstolarna. Man måste över huvud räkna med att den högre ekonomiska standarden i samhället ställer ökade krav på rättsväsendet. Emellertid är det icke i och för sig givet, att ett ökat antal mål behöver välla domstolarna några avgörande svårigheter; i viss utsträckning är varje organisation i stånd att under en begränsad tid öka sin prestationsförmåga. Så länge omloppstiden för målen håller sig normal och målbalansen förblir någorlunda konstant, synes organisationen tåla påfrestningarna. Den verkställda undersökningen visar emellertid, att så ej längre är förhållandet.

För den rättssökande allmänheten och rättsvärden över huvud är det av största betydelse att domstolarnas avgöranden sker tillräckligt snabbt. En stigande balans medför längre väntetider. Allvarliga olägenheter kan uppkomma, om den rättssökande allmänheten måste vänta på domstolsutslagen oskäligt lång tid. Samhällets reaktion mot brottsligheten försvagas väsentligt, om påföljd kan ådömas den brottslige först långt efter gärningen. Därigenom uppkommer även stora svårigheter för dennes återanpassning i samhället.

Då överbelastningen av arbete är synnerligen påtaglig i alla domstolar, har jag ansett det ofrånkomligt att föreslå en allmän förstärkning av organisationen. Å andra sidan är jag väl medveten om att varje utökning av den statliga tjänstemannakåren måste ske med försiktighet, och jag har därför velat iaktta största möjliga sparsamhet vid bedömningen av de ökade anslagsbehoven.

Från dessa utgångspunkter har jag ansett det vara nödvändigt att förstärka den biträdande domarpersonalen vid häradsrätterna och att över huvud taget giva Kungl. Maj:t möjlighet att på olika sätt bereda dessa domstolar erforderlig förstärkning. Beträffande hovrätterna har jag ansett det vara av stor betydelse att förstärka den administrativa organisationen för att bättre kunna utnyttja den dömande personalen. En betydande förstärkning av Svea hovrätt främst såsom vattenöverdomstol har ansetts ofrånkomlig. En viss utökning av antalet revisionssekreterare har även befunnits nödvändig. Då dessa olika åtgärder berör de särskilda domstolarnas anslag, skall jag närmare behandla därmed sammanhängande frågor i det följande under dessa anslag.

De åtgärder som alltså nu föreslås är betingade av det aktuella läget. För att få ett bättre underlag för bedömande av hur domstolarnas personalorganisation, såvitt angår den rättsbildade personalen, bör vara inrättad har jag enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 december 1954 tillkallat en utredning för att verkställa en översyn av domarpersonalens rekryterings- och anställningsförhållanden och därmed sammanhängande spørsmål. Rörande de administrativa arbetsförfarandena vid domstolarna pågår en utredning genom statens organisationsnämnd, och slutbetänkande väntas bli avlämnat under året.

10:o) **Högsta domstolen m. m.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 16—19) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för högsta domstolen och nedre justitierevisionen öka antalet kontorshjälpsmän i Ca 8 från 12 till 18, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Högsta domstolen m. m.: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 531 900 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 433 500 kronor.

1954 års riksdag anvisade medel till utökning av antalet extra föredragande från fyra till fem. Under år 1954 har måltillströmningen ytterligare stegrats samtidigt som antalet nådeärenden ökat. Härigenom har arbetsbalansen, som redan tidigare visade stigande tendens, fortsatt att öka. I syfte att nedbringa denna balans har — med utnyttjande av den förslagsvis betecknade anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal — antalet revisionssekreterare under innevarande budgetår successivt utökats med tre. Då med hänsyn till arbetssituationen i underrätterna någon tillbakagång i måltillströmningen tills vidare icke torde kunna förväntas, är det angeläget att under nästa budgetår bibehålla nuvarande personalförstärkning. Departementschefen tillstyrker därför, att medel beräknas för ytterligare tre revisionssekreterare. Departementschefen finner likaså motiverat, att nedre revisionens skrivpersonal utökas med två biträden. I avvaktan på resultatet av pågående organisationsundersökningar beträffande bl. a. nedre revisionen föreslås dessa biträden skola erhålla ställning som extra tjänstemän.

I enlighet med det anförda föreslås anslaget för nästa budgetår uppräknat med 75 500 kronor för tre revisionssekreterare och med 15 100 kronor för två biträden. Därjämte beräknas för löneklassuppflyttningar 7 800 kronor. Anslaget föreslås sålunda höjt med 98 400 kronor.

De beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder en omräkning av nuvarande anslagsposter.

I personalförteckningen anses antalet kontorsbiträden i Ca 8 böra ökas från 12 till 18.

Utskottet. Med hänsyn till angelägenheten av att arbetet inom högsta domstolen ej fördröjes anser sig utskottet böra tillstyrka att medel beräknas för ytterligare tre revisionssekreterare ävensom för två nya biträden i reglerad befordringsgång.

Under åberopande härav och med tillstyrkan av Kungl. Maj:ts förslag även i övrigt hemställer utskottet, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för högsta domstolen och nedre justitierevisionen öka antalet kontorsbiträden i Ca 8 från 12 till 18;

b) fastställa följande avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 927 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	284 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	317 300

Summa kronor 2 531 900

c) till *Högsta domstolen m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 531 900 kronor.

11:o) *Högsta domstolen m. m.: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 19 och 20), vilket innebär en ökad medelsanvisning till reseersättningar med 10 000 kronor och till expenser med 13 000 kronor, varav 5 000 kronor av engångsnatur, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Högsta domstolen m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 201 200 kronor.

12:o) *Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 21), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

13:o) *Hovrätterna: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 22—53) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i hovrätternas personalförteckning, som föreslagits av departementschefen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1955/56, dels ock till Hovrätterna: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 6 406 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 104 200 kronor.

Under de senaste åren har en avsevärd ökning av hovrätternas arbetsbörda inträtt. Detta gäller i främsta rummet Svea hovrätt och har bland annat tagit sig uttryck i en starkt ökad arbetsbalans.

Med hänsyn till att den nuvarande personalorganisationen i hovrätterna har karaktären av en försöksorganisation har Kungl. Maj:t tillagts befohgenhet att provisoriskt tillgodose uppkommande personalbehov. Att så sker är särskilt betydelsefullt beträffande antalet ledamöter i hovrätterna, vilket också understrukits av riksdagen. Kungl. Maj:t har också sedan flera år tillbaka genom särskilda beslut medgivit en förstärkning av arbetskrafterna vid hovrättens allmänna avdelningar med tre extra ledamöter. Därigenom och med anlitannde av två av de till hovrättens förfogande ständigt stående extra ledamöterna har en extra avdelning kunnat organiseras. Den avdelning av hovrätten, som utgör vattenöverdomstol, har förstärkts med två extra ledamöter. För innevarande budgetår har även medel anvisats av riksdagen till täckande av kostnaderna för dessa extra ledamöter och ersättningar åt hovrättsråd, förordnade såsom ordförande respektive vice ordförande.

Med anledning av särskild framställning från Svea hovrätt har Kungl. Maj:t den 5 november 1954 funnit sig böra *dels* bemyndiga hovrätten att, i den mån tillgängliga medel förslår, förordna fem extra ledamöter utöver tidigare medgivet antal, därav två för tiden den 15 november 1954—den 30 juni 1955 samt de övriga för första halvåret 1955, *dels ock* medgiva, att vid hovrätten må under första halvåret 1955 vara inrättad ytterligare en extra avdelning.

Även med den förstärkning av arbetskrafterna, som sålunda tillförts Svea hovrätts allmänna avdelningar under innevarande budgetår, torde arbetsläget i denna hovrätt komma att vara mycket ansträngt under nästa budgetår. Härför talar främst den fortgående ökningen av antalet inkomna mål. Redan på grund av denna ökning kan — såvitt nu kan beräknas — arbetsbördan väntas bli så omfattande under det kommande budgetåret, att det icke är tänkbart att minska den utökade organisationen. Härutöver måste även hänsyn tagas till de mål av särskilt vidlyftig och invecklad karaktär, som är att vänta. Sålunda torde ytterligare avsnitt av målet mot rådmannen Folke Lundquist komma under hovrättens prövning, och detta mål väntas helt upptaga en av de extra avdelningarna under halva budgetåret. Tvekan torde därför icke råda om det fortsatta behovet av de två extra avdelningarna under hela nästa budgetår.

Såsom redan anmärkts har medel för den ena av de extra avdelningarna beräknats under anslaget. Den andra avdelningen har kunnat upprättas under halva det nu löpande budgetåret med anlitan av medel, som står till förfogande på hovrätternas avlöningsanslag. Skälet till att vissa medel under anslaget är outnyttjade är främst, att Svea hovrätt icke ständigt har fulltalig personal. Sålunda är tidtals antalet fiskaler avsevärt lägre än enligt beräkningarna. Det är självklart, att dessa medel skall användas för att tillgodose de behov, som föreligger. Såsom riksdagen förutsatt är härvid behovet av ledamöter det viktigaste, och genom att på sätt som skett öka antalet ledamöter på bekostnad av yngre personal, som icke direkt deltar i dömandet, åstadkommes med tillgängliga medel en effektivare organisation.

Det torde sålunda få förutsättas, att båda de extra avdelningarna i Svea hovrätt skall bibehållas under nästa budgetår. Såvitt nu kan beräknas synes emellertid detta vara möjligt med de medel som står till förfogande under anslaget utan höjning av detta. Skulle emellertid så icke visa sig vara fallet, torde Kungl. Maj:t, liksom hittills, få taga i anspråk erforderliga medel. Kungl. Maj:t torde — i enlighet med vad riksdagen under tidigare år uttalat — få äga befogenhet även i övrigt, då det visar sig vara oundgängligt, att vidtaga förstärkningar av hovrätternas ledamotsorganisation.

Enligt en allmän uppfattning som i olika sammanhang kommit till uttryck har den fortgående ökningen av antalet fiskaler under de senaste decennierna vållat olägenheter inom domstolsväsendet. Utan att här ta någon närmare ställning till denna fråga, som är under utredning, vill departementschefen framhålla önskvärdheten av att en ytterligare ökning av fiskalskåren, såvitt möjligt, undviks. I viss mån kan detta tänkas ske ge-

nom sträng återhållsamhet vid nyanställning av fiskaler för tjänstgöring inom hovrätt, och departementschefen ämnar därför söka tillvarata de möjligheter därtill som kan föreligga.

Den starka ökning av arbetsbelastningen inom vattenrättskipningen, som inträtt under senare tid, har föranlett en kraftig upprustning av vattendomstolarna. Betydande personalförstärkningar har vidtagits vid dessa, senast enligt beslut vid 1954 års riksdag. Beträffande vattenöverdomstolen har man hittills nöjt sig med provisoriska förstärkningar. Frågan om en mera genomgripande omorganisation av vattenöverdomstolen har emellertid nu blivit utredd genom särskild sakkunnig. Det av utredningsmannen framlagda förslaget (SOU 1954: 9) har, såvitt det innebär lagändringar, anmälts i statsrådet den 17 december 1954. Ett inom justitiedepartementet på grundval av utredningsmannens betänkande utarbetat förslag till lag om ändring i 11 kap. vattenlagen har därvid remitterats till lagrådet. Förslaget innebär, att i vattenöverdomstolen skall, jämte lagfarna ledamöter, ingå tekniska ledamöter, vilka benämnas vattenrättsråd. Samtidigt skall den förändringen vidtagas att någon ledamot av kammarkollegiet icke längre skall tillhöra domstolen. Skälen för denna reform har närmare utvecklats vid lagrådsremissen. Såsom därvid framhållits kan emellertid den arbetsbalans, som uppkommit för vattenöverdomstolen, ej motverkas endast genom denna förstärkning av dess personal. Det är även nödvändigt att uppdelning av domstolen på två avdelningar, varav föranledes en ökning bl. a. av antalet lagfarna ledamöter.

På varje avdelning bör, på sätt vattenöverdomstolen föreslagit, finnas lagman och tre hovrättsråd, varav en är vice ordförande. Dessutom bör på varje avdelning finnas fyra extra ledamotsbefattningar, avsedda att uppehållas av assessorer eller adjungerade ledamöter. Beträffande vattenrättsråden kan det enligt departementschefen vara någon tvekan, hur många som behöver finnas för att dessa skall kunna delta i domstolen i den omfattning som erfordras för prövning av tekniska frågor. I avvaktan på närmare erfarenheter av den nya organisationen föreslås, att antalet vattenrättsråd bestämmas till två, därav en vattenbyggnadstekniker och en agrikulturtekniker. På varje avdelning av vattenöverdomstolen bör tjänstgöra en fiskal. Därjämte anses för den nya avdelningen böra anställas ett kanslibiträde.

Vid lönesättningen för vattenöverdomstolens personal bör tillses, att möjlighet beredes att till lagmän och vattenrättsråd förvärva personer, som genom relativt långvarig tjänstgöring vid vattendomstol förvärvat grundlig erfarenhet beträffande vattenmålens behandling i första instans. Departementschefen kan dock ej tillstyrka den höga lönesättning, som vattenöverdomstolen föreslagit, och även utredningsmannens förslag synes departementschefen gå för långt. Löneförmånerna för de båda lagmännen anses lämpligen böra anpassas så, att de blir ungefärligen likvärdiga med vad som tillkommer vattenrättsdomare vid de tre sydliga vattendomstolarna.

Lagmännen bör därför — med placering såsom övriga lagmän i Co 15 — uppbära särskild avlöningsförstärkning med 2 400 kronor per år. Vattenrättsråden bör placeras i Ca 37 och erhålla en avlöningsförstärkning av samma storlek, som tillkommer vattenrättsingenjörerna vid de båda nordliga vattendomstolarna, d. v. s. 2 400 kronor. För hovrättsråd, assessorer och adjungerade ledamöter anser sig departementschefen ej kunna tillstyrka någon avlöningsförstärkning. Det kan enligt departementschefens mening icke anses vara tillräckligt motiverat att ge dem en högre avlöning än övriga ledamöter i hovrätten. Detsamma bör gälla vice ordförande i vattenöverdomstolen.

Kostnaderna för en förstärkning av vattenöverdomstolen på sätt nu föreslagits beräknas till 281 900 kronor.

Statens organisationsnämnd har erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att verkställa organisationsundersökningar vid de statliga domstolarna. Nämnden har i en den 25 augusti 1953 avlämnad utredning redovisat resultatet av undersökningarna beträffande den egentliga administrativa verksamheten, och fortsatt utredning pågår. Departementschefen anser sig nu böra ta ställning till vissa delar av organisationsnämndens redan framlagda förslag, vilka kan behandlas oberoende av den fortsatta utredningen.

Förslagen grundar sig på en utredning om bl. a. omfattningen av personalärenden, kameralärenden och allmänna organisationsspörsmål samt om arbetsmetoderna, och de har framkommit som resultat av en noggrann analys av nuvarande förhållanden beträffande dessa områden.

I detta sammanhang erinras om att tjänsterna som hovrättssekreterare vid Svea hovrätt, Göta hovrätt och hovrätten över Skåne och Blekinge efter uppkomna vakanser hålles obesatta och att det även med hänsyn härtill är önskvärt att de delar av organisationsnämndens förslag som berör dessa tjänster behandlas.

Härefter berör departementschefen vissa förhållanden rörande hovrätternas nuvarande organisation och anför följande.

Hovrätterna har en dubbel uppgift. De är i första hand domstolar, som har att i allmänna mål döma i andra instans. Samtidigt handhar de den administrativa förvaltningen för huvuddelen av domstolsorganisationen. Såsom underlydande organ har man att räkna häradsrätterna och vattendomstolarna samt även rådhusrätterna, dock med den begränsning som föranledes av att dessa senare är kommunala organ. På hovrätterna ankommer sålunda att förordna underordnad dömande personal i häradsrätterna och vattendomstolarna och i viss utsträckning tillhandahålla sådan åt rådhusrätterna samt att sörja för rekrytering och utbildning av denna personal. En betydande ekonomisk förvaltning, som hänför sig såväl till hovrättens egen verksamhet som till de underlydande häradsrätterna (vattendomstolarna), åvilar hovrätten. Denna har även en allmän tillsyn över underdomstolarna, såväl häradsrätterna som rådhusrätterna.

Det är emellertid uppenbart, att de dömande uppgifterna varit avgörande för att bestämma hovrätternas organisation och att däremot de administrativa uppgifterna i sådant hänseende spelat en underordnad roll. Sålunda har, i samband med förberedelserna för och genomförandet av rättegångs-

reformen, hovrätternas antal ökas från tre till sex. Ur administrativa synpunkter måste denna organisation med sex centrala ämbetsverk för samma förvaltningsområde framstå som mindre ändamålsenlig. Å andra sidan är givetvis någon annan ordning i detta hänseende icke möjlig eftersom den dömande verksamhetens krav måste bli avgörande. Det gäller därför att tillse att inom ramen för gällande organisation den administrativa verksamheten kan bedrivas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. För denna verksamhet finnes särskild administrativ personal, men med nuvarande organisation förutsättes därjämte en medverkan i ej ringa utsträckning av domarpersonal vid handläggningen av de administrativa ärendena. Detta medför, såsom organisationsnämnden framhållit, en splittring och ett hinder beträffande såväl det administrativa som det dömande arbetet.

En viss rationalisering och förenkling i handlägningsformerna för de administrativa ärendena torde kunna uppnås genom att — på sätt nämnden anfört — omfördela beslutanderätten mellan plenum, avdelning och president. Gällande regler i dessa hänseenden bör därför enligt min mening överses och moderniseras.

Vad beträffar presidenternas deltagande i rättskipningen föreskrevs i den för hovrätterna år 1947 fastställda arbetsordningen (SFS 1947:960), att presidenten i Svea hovrätt borde deltaga i arbetet, i den mån hans övriga skyldigheter medgav detta, och att var och en av presidenterna i de övriga hovrätterna tillika skulle vara ordförande på en av hovrättens avdelningar och i sådan egenskap borde deltaga i arbetet i den utsträckning som kunde anses motsvara hälften av den tjänstgöring som åligger lagman. Redan följande år visade det sig emellertid nödvändigt att vidtaga en ändring i arbetsordningen av innebörd att sistnämnda presidenters deltagande i den dömande verksamheten borde motsvara en tredjedel i stället för hälften av den lagmannen åliggande tjänstgöringen.

Det är synnerligen otillfredsställande, att hovrätterna — särskilt under nu rådande förhållanden — i så hög grad som sker berövas den framstående skicklighet och erfarenhet i domarvärv, vilken företrädes av presidenterna. Varje åtgärd, som kan vidtagas för att möjliggöra för dem att i ökad omfattning deltaga i rättskipningen, är alltså mycket starkt motiverad. Det har stor betydelse att de såsom ordförande kan leda förhandlingarna och deltaga i avgörandet av viktiga och uppmärksammade mål. En förutsättning härför är dock att presidenternas tid och krafter icke behöver tagas i anspråk för administrativa göromål i samma omfattning som för närvarande.

För att vinna en sådan förstärkning av hovrätternas administrativa organisation, som enligt det ovan anförda framstår som högst angelägen, bör hovrätterna enligt departementschefen tillföras kvalificerade administrativa tjänstemän med uppgift att bereda och föredraga administrativa ärenden samt även i viss utsträckning avgöra sådana ärenden. Vid föredragning i plenum eller på avdelning bör dessa tjänstemän intaga ställning såsom ledamot med därmed följande rätt att avgiva särskilt yttrande. Beträffande deras uppgifter i övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga bestämmelser.

En viktig fråga är, i vilka lönegrader de nya tjänsterna bör placeras. Organisationsnämnden har föreslagit, att tjänsten vid Svea hovrätt skall placeras i 37 lönegraden och de övriga i 31 lönegraden. Mot detta förslag har erinringar gjorts av vissa remissmyndigheter. Statskontoret och riksräken-

skapsverket har därvid hänvisat bl. a. till att de icke kunde förorda någon central administrativ verksamhet vid domstolsväsendet.

Då det gäller att bedöma, vilken placering i lönehänseende som för dessa tjänster är den lämpliga, har man att ta hänsyn till arten och omfattningen av deras uppgifter. Vad i detta hänseende skall åligga dem har utförligt angivits av organisationsnämnden. Det är emellertid enligt departementschefens mening icke tillräckligt att vid detta bedömande utgå allenast från nämndens redogörelse. Ur rättsvårdens synpunkter är det av stor vikt, att det skall visa sig genomförbart att avlasta de administrativa göromålen från den dömande personalen. Gör man icke någon förändring av löneplaceringen för den administrativa personalen eller gör man en otillräcklig uppflyttning av denna, kommer förhållandena i detta hänseende att bli vid det gamla. Det krävs en kvalificerad personal, om denna skall kunna övertaga huvuddelen av de administrativa ärenden, som nu vilar på presidenten och i vissa fall på hovrättsledamöterna. I de enskilda hovrätternas administrativa verksamhet, som omfattar såväl den egna hovrätten som underlydande domsagoförvaltning, förekommer oupphörligt såväl allmänna administrativa spörsmål som frågor sammanhängande med personaldispositionen, vilka kräver en kvalificerad handläggning. Den nya rättegångsordningen har medfört att den inre organisationen i hovrätterna på ett helt annat sätt än tidigare från tid till annan även under löpande session måste anpassas efter den dömande verksamheten. De enskilda domarna, såväl i hovrätt som i underrätt, förutsättes vidare vara betydligt rörligare än förr, och härmed följer bland annat, att ömtåliga och för den enskilde tjänstemannen betydelsefulla dispositioner och omplaceringar ofta måste vidtagas. Det krav, som ställes på de administrativa tjänstemännen, då det gäller att handlägga ärenden av detta slag, är alltså att de skall vara i stånd till ett självständigt handlande i enlighet med de allmänna riktlinjer, som uppdragits av hovrätten och presidenten. Brister det i detta hänseende, förfelas huvudsyftet med den föreslagna reformen.

Vad särskilt angår den administrative chefstjänstemannen vid Svea hovrätt bör beaktas, att denna hovrätt är avsevärt mycket större än någon av de övriga. Härtill kommer att i hovrätternas administrativa organisation måste finnas en tjänsteman, åt vilken det kan anförtros att handha utredning och beredning av frågor, som är gemensamma för domstolsväsendet. Därvid bör bland annat förekomma skyldighet att inför presidentkollegiet föredraga dylika ärenden. Det är uppenbart att det framför allt för presidenternas möjligheter att vinna lättnad från administrativa uppgifter är av särskilt stor betydelse att kunna lita till denne tjänsteman i sådana frågor. Vad det här gäller är alltså att skapa möjligheter till en mera kvalificerad beredning av vissa för hovrätterna gemensamma ärenden. Däremot kan det självfallet inte komma i fråga att till någon hovrätt eller tjänsteman vid sådan hänföra en central beslutanderätt; det bör liksom hittills ankomma på Kungl. Maj:t att besluta i frågor som är gemensamma för flera hovrätter eller för hela domstolsväsendet.

Då man bedömer den nu föreliggande organisationsfrågan, bör man även beakta de personalförändringar i övrigt som kan föranledas därav. Därest de föreslagna högre administrativa tjänsterna tillföres hovrätterna, bör på sätt organisationsnämnden förordat i treavdelningshovrätterna aktuariegöromålen överflyttas till de nya befattningshavarna jämte kvalificerade biträden. På samma sätt torde i Svea hovrätt arkivariens göromål böra överföras till aktuarien jämte kvalificerad biträdespersonal. Till följd av denna överflyttning kan alltså de angivna arkivarie- och aktuarietjänsterna in- dragas. Kungl. Maj:t har redan den 4 juni 1954 föreskrivit att dessa tjänster vid vakans icke får återbesättas. Tjänsterna, som samtliga är besatta med ordinarie innehavare, bör föras på övergångsstat. Då emellertid utredning pågår om hovrätternas biträdesorganisation samt genomförandet av förändringarna icke blir aktuell, så länge de äldre tjänsterna är besatta, har det ansetts lämpligen kunna anstå med att framlägga förslag om de biträdestjänster som erfordras efter omorganisationen.

Organisationsnämnden har anfört att vissa skäl talar för att de nya administrativa befattningshavarna bör befrias från advokatfiskalsgöromål. En prövning av denna fråga torde dock böra anstå i avvaktan på resultatet av pågående utredningar som berör advokatfiskalsverksamheten (organisationsnämndens länsstyrelseutredning och utredningen angående översyn av lösen- och stämpelförordningarna).

På grund av vad i det föregående anförts finner departementschefen det sålunda vara av stor betydelse, att kvalificerade administrativa tjänster tillföres hovrätterna, och vill med tillstyrkan av organisationsnämndens förslag föreslå att sådana tjänster inrättas. Vid Svea hovrätt bör den administrativa verksamheten organiseras inom en särskild byrå och chefen för denna byrå bör placeras i Ca 37. Vid de övriga hovrätterna bör någon särskild administrativ arbetsenhet, utöver vad som redan förefinnes, icke tillskapas. Tjänsterna såsom hovrättssekreterare i Ca 29 bör emellertid omändras till byrådirektörstjänster i Ca 31. Samtliga dessa tjänster är avsedda att rekryteras med administrativt utbildade och för uppgiften väl kvalificerade personer. Däremot bör tjänsterna icke besättas med sådana befattningshavare ur domarkarriären, som saknar administrativ utbildning. Samtidigt med att de föreslagna nya tjänsterna upptages på hovrätternas personalförteckning bör nu besatta hovrättssekreterartjänster överföras på övergångsstat. Det torde dock böra ankomma på Kungl. Maj:t att besluta, huruvida innehavare av sådan tjänst skall erhålla den föreslagna byrådirektörstjänsten inom samma hovrätt.

Enligt 53 § 2 mom. stämpelförordningen utgår vissa anmärkningsarvoden till advokatfiskal i hovrätt. Särskild advokatfiskal finns i Svea hovrätt; i de övriga hovrätterna skall enligt vad nyss anförts byrådirektören, åtminstone tillsvidare, vara advokatfiskal. Emellertid har riksdagen i skrivelse år 1936, nr 339 (p. 6), upptagit frågan om avskaffande av dessa anmärkningsarvoden. Frågan härom är sålunda beroende på Kungl. Maj:ts prövning och torde i annat sammanhang få anmälas för riksdagen. Även om

denna fråga icke hinner att behandlas under 1955 års vårriksdag, torde dock vid bestämmandet av lönesättning för de nya befattningshavarna icke böra beräknas att dessa skall få behålla anmärkningsarvodena, och vid tillsättningen bör för sådant fall göras förbehåll om att innehavare av byrådirektörstjänst skall vara skyldig att utan kompensation avstå från rätten till anmärkningsarvode.

De nya administrativa tjänsterna medför jämfört med de nuvarande hovrättssekreterartjänsterna en ökad kostnad som kan beräknas till 12 800 kronor. Genom den föreslagna indragningen av nyssnämnda arkivarie- och aktuarietjänster uppstår emellertid besparingar som överstiger denna ökade kostnad. Så snart omorganisationen i sin helhet genomförts uppkommer därför icke någon merkostnad.

Departementschefen övergår härefter till förut icke behandlade delar av hovrätternas anslagsframställningar.

Det föreslås, att i personalförteckningen för hovrätten för Nedre Norrland uppföres ytterligare en assessor i Ce 33. Denna åtgärd medför icke någon ändring i medelsbehovet. Vidare förordas, att för den nyinrättade telefonväxeln vid skånska hovrätten beräknas medel, 6 900 kronor, för ett extra biträde.

I enlighet med det anförda anses anslaget för nästa budgetår böra uppräknas med 281 900 kronor för omorganisation av vattenöverdomstolen, med 12 800 kronor för utbyte av nuvarande hovrättssekreterartjänster mot vissa tjänster i högre lönegrader och med 6 900 kronor för en biträdestjänst vid hovrätten över Skåne och Blekinge. Därjämte beräknas för automatisk utgiftsökning till följd av bestämmelserna om reglerad befordringsgång 200 kronor. Anslaget föreslås sålunda höjt med 301 800 kronor.

De beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder en omräkning av nuvarande anslagsposter.

I personalförteckningen föreslås för Svea hovrätt ökning ske av antalet lagmän från 8 till 9, av antalet hovrättsråd från 32 till 34, av antalet e. o. assessorer från 20 till 24 och av antalet fiskaler från 20 till 21 samt minskning ske av antalet kontorsbiträden från 17 till 15; beträffande nämnda hovrätt anses därjämte böra uppföras två nya tjänster såsom vattenrättsråd i Ca 37 och en ny tjänst såsom byråchef i samma lönegrad, i samband varmed tjänsten såsom hovrättssekreterare bör avföras ur förteckningen. För vardera av Göta hovrätt och hovrätten över Skåne och Blekinge föreslås nuvarande hovrättssekreterartjänst i Ca 29 utbytt mot en byrådirektörstjänst i Ca 31, varjämte antalet kontorsbiträden anses böra ökas för den förra hovrätten från 1 till 3 och för den senare från 2 till 3. För envar av hovrätten för Västra Sverige, hovrätten för Nedre Norrland och hovrätten för Övre Norrland föreslås uppförd en ny tjänst såsom byrådirektör i Ca 31, varjämte beträffande den nedre norrländska hovrätten antalet e. o. assessorer anses böra ökas från 4 till 5. Slutligen föreslås till övergångsstat överförda tjänsterna som hovrättssekreterare i Ca 29 i den västsvenska och de norrländska hovrätterna samt arkivarietjänsten i Ca 25 i Svea hovrätt och

aktuarietjänsterna i Ca 25 i Göta hovrätt, hovrätten över Skåne och Blekinge och hovrätten för Västra Sverige. Så länge innehavare av hovrättssekreterartjänst å övergångsstat kvarstår i tjänst, förutsättes den vid hovrätten inrättade byrådirektörstjänsten hållas vakant.

Frågan om löneställningen för de administrativa chefstjänstemännen vid hovrätterna har i propositionen nr 1 upptagits till behandling jämväl av chefen för civildepartementet. Denne har (bilaga 2) under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor, till statsrådsprotokollet över civilärenden för den 4 januari 1955 såvitt nu är i fråga anfört följande.

Motiven för förslaget om inrättande vid Svea hovrätt av en byråchefstjänst i lönegrad Ca 37 och vid övriga hovrätter av byrådirektörstjänster i lönegrad Ca 31 torde i senare sammanhang redovisas av chefen för justitiedepartementet. Jag vill här endast understryka vikten av att den omfattande och kostnadskrävande domstolsorganisationen tillföres administrativ och kameral sakkunskap, som skall kunna ägna särskild uppmärksamhet åt rationaliseringsspörsmål. Med den centrala plats, som Svea hovrätt av ålder intager i hovrättsorganisationen, har det synt naturligt, att den administrativa verksamheten vid denna hovrätt organiseras inom en byrå, som även kan tillhandagå vid beredandet av frågor av gemensamt intresse för samtliga hovrätter. Ur dessa synpunkter har jag funnit det motiverat att för ändamålet inrättas en byråchefstjänst vid nämnda hovrätt.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling jämväl förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Osvald* (I: 327) och den andra inom andra kammaren av fru *Sandström* (II: 421), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta dels en lönesättning för vattenöverdomstolens personal i enlighet med utredningens förslag och dels att avlöningsanslaget förhöjes med det belopp som därvid förändrades,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Antby* och *Rylander* väckt motion (II: 420), vari hemställts, dels att riksdagen måtte besluta att de föreslagna tjänsterna såsom chefer för de administrativa avdelningarna vid Göta hovrätt, vid hovrätterna över Skåne och Blekinge, för Västra Sverige samt för Övre Norrland måtte inplaceras i 33 lönegraden och dels att riksdagen vid sin behandling av hovrätternas avlöningsanslag måtte beakta vad i motionen anförts i fråga om kompensation för avståendet av rätten till anmärkningsarvoden, innebärande i huvudsak att Kungl. Maj:t måtte lämnas bemyndigande att utfärda föreskrifter om kompensation till tidigare innehavare av hovrättssekreterartjänst för avståendet av rätten till anmärkningsarvoden, för den händelse vederbörande kom i fråga till byrådirektörstjänst i den föreslagna organisationen.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 421 och II: 420.

Utskottet förordade i sitt i föl avgivna utlåtande rörande vattendomstolarna bl. a., att riksdagen skulle understryka angelägenheten av att utveck-

lingen beträffande vattendomstolsorganisationen skulle med uppmärksamhet följas av Kungl. Maj:t, så att förslag till ytterligare förstärkning av denna organisation därest omständigheterna det påkallade framdeles skulle underställas riksdagen. Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

I anledning av väckta motioner rörande de ekonomiska villkoren för skilda befattningshavare vid vattendomstolorna anförde utskottet bl. a., att såvitt utskottet kunnat finna några principiella skiljaktigheter inte förelåg mellan departementschefen och motionärerna i fråga om egentliga avlöningsförmåner; i detta avseende hade motionärerna genomgående ansett, att garantier inte kunde vinnas för en tillfredsställande rekrytering med mindre förmånerna utformades något fördelaktigare för befattningshavarna än departementschefen funnit sig böra förorda. I betraktande av att de då föreliggande förslagen om lönegradsplaceringar och avlöningsförstärkningar i allt väsentligt överensstämde med utredningsmannens förslag och att motionärernas motförslag inte syntes vara av avgörande storleksordning, fann sig utskottet böra tillstyrka att departementschefens förslag godkändes av riksdagen. Utskottet avstyrkte av denna anledning motionsyrkandena i denna del.

Såvitt utskottet kunnat finna är situationen beträffande nu föreliggande förslag om *förstärkning av vattenöverdomstolen* i princip densamma som då det i fjol gällde vattendomstolorna i första instans. Utskottet kan därför beträffande motionerna I: 327 och II: 421 inskränka sig till att hänvisa till sina i fjol anförda, av riksdagen godtagna synpunkter, vilka i allt väsentligt synes äga giltighet även för den fråga, som nu är före. Utskottet vill dock uttala en förväntan, att Kungl. Maj:t beaktar riksdagens i fjol gjorda hemställan att personalsituationen i vattendomstolorna med uppmärksamhet skall följas och, om anledning därtill ges, föranleda förslag, ägnade att undanröja möjligen uppkommande svårigheter.

Vad angår den under såväl rubriken För flera huvudtitlar gemensamma frågor som förevarande punkt i andra huvudtiteln behandlade frågan om *förstärkning av hovrätternas administrativa organisation*, grundar sig departementschefens förslag på en av statens organisationsnämnd verkställd utredning. Avsikten har varit att undersöka, om möjligheter finns att effektivisera den kvalificerade administrativa organisation, som med hänsyn till domstolsväsendets omfattning och uppbyggnad numera krävs vid densamma. Förslaget, som bygger på principen att betydande administrativa arbetsuppgifter skall avlastas från presidenter och annan domarpersonal — denna skulle därigenom i avsevärd utsträckning frigöras för dömande uppgifter — innebär att hovrättssekreterartjänsterna avskaffas och ersätts med administrativt utbildade befattningshavare. Dessa tjänstemän skulle ha till uppgift att bereda och föredraga samt även i viss utsträckning besluta i ärenden rörande personal, ekonomi och organisation ävensom eljest av allmänt administrativ natur. Vid föredragning i plenum eller på avdelning avses dessa tjänstemän skola inta ledamotsställning med därmed följande rätt att avge särskilt yttrande. En närmare redogörelse för förslaget

har lämnats i det föregående; utskottet vill i fråga om detaljer hänvisa till denna redogörelse.

Utskottet har vid sin bedömning av förslaget särskilt beaktat den dubbla effekt det kan förväntas ge, nämligen på handläggningen av såväl de administrativa som de egentliga domstolsärendena. Med utgångspunkt härifrån har inom utskottet enighet rått därom att Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av en byrådirektörstjänst i 31 lönegraden vid envar av hovrätterna, utom Svea hovrätt, kan tillstyrkas. Vad i motionen II: 420 anförts till stöd för uppfattningen att en placering av dessa tjänstemän i 33 lönegraden hade bort komma i fråga har utskottet inte funnit innefatta tillräckliga skäl för ett frångående av Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Utskottet avstyrker alltså detta yrkande i motionen.

Vad åter angår frågan, vilken löneställning som bör tillkomma den administrativa chefstjänstemannen i Svea hovrätt, har inom utskottet yppats olika meningar. Förespråkare har sålunda funnits för uppfattningen att en byrådirektörstjänst i 33 lönegraden här skulle förslås. Vid sina överväganden har utskottet emellertid funnit att det i första hand rör sig om en organisatorisk fråga. Omfattningen av arbetsuppgifterna får vid Svea hovrätt anses vara av den storleksordning, att den ger underlag för en byrå, medan så inte är fallet vid övriga hovrätter. I fråga om arten av arbetsuppgifterna föreslås den skillnaden mellan chefstjänstemannen vid Svea hovrätt och motsvarande befattningshavare vid övriga hovrätter att på den förre skulle ankomma mera kvalificerad beredning av vissa för hovrätterna gemensamma ärenden, medan motsvarande åligganden inte skulle tillkomma de senare. Utskottet understryker departementschefens uttalande att denna arbetsuppgift inte kommer att inkräkta på de övriga hovrätternas självständiga ställning. Med beaktande härav och jämväl av den centrala ställning som av ålder ansetts tillkomma Svea hovrätt har utskottet stannat för att även tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag att vid Svea hovrätt inrättas en administrativ byrå under ledning av en byråchef i Ca 37.

I den i det föregående berörda motionen II: 420 har även föreslagits, att Kungl. Maj:t skulle lämnas bemyndigande att utfärda föreskrifter om kompensation till tidigare innehavare av hovrättssekreterartjänst för avståendet av rätten till anmärkningsarvodet, för den händelse vederbörande kom i fråga till byrådirektörstjänst i den föreslagna organisationen. Utskottet, som under hand inhämtat att propositionens avfattning i denna del inte avsetts lägga hinder i vägen för en prövning av frågan om skälig kompensation till ifrågavarande tjänstemän vid ett framtida avskaffande av anmärkningsarvodena, finner sig inte böra tillstyrka yrkandet i fråga.

Vad departementschefen *i övrigt* anført och föreslagit föranleder ej erinran från utskottets sida.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 327 och II: 421 ävensom motionen II: 420 i vad den avser löneställningen för vissa hovrättssekreterare

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i hovrätternas personalförteckning, vilka angivits i statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 4 januari 1955;

b) fastställa följande avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	2 662 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	26 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 914 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	802 600

Summa kronor 6 406 000

c) till *Hovrätterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 6 406 000 kronor;

II. att motionen II: 420, till den del den icke behandlats under I, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

14:o) *Hovrätterna*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 53—57), vilket innebär ökad medelsanvisning till reseersättningar med 29 300 kronor och till övriga expenser med 63 500 kronor, varav 17 300 kronor engångsutgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Hovrätterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 657 000 kronor.

15:o) *Häradsrätterna*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 57—70) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i häradsrätternas personalförteckning, som föreslagits av departementschefen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för häradsrätterna, att tillämpas under budgetåret 1955/56, dels ock till *Häradsrätterna*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 14 420 300 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 13 987 200 kronor.

Kungl. Maj:t har den 5 november 1954 förordnat att det tidigare meddelade beslutet den 16 november 1951 rörande omreglering av Askims, Hisings och Sävedals domsaga, Inlands domsaga samt Orusts och Tjörns domsaga skall träda i kraft den 1 januari 1955. De nya domsagorna är Askims och Mölndals domsaga, Hisings, Sävedals och Kungälvs domsaga samt Orusts, Tjörns och Inlands domsaga. Vidare har — med stöd av riksdagens bemyndigande — föreskrivits att de nybildade domsagorna skall vara placerade, envar av Askims och Mölndals samt Hisings, Sävedals och Kungälvs dom-

sagor i lönegrupp IV samt Orusts, Tjörns och Inlands domsaga i lönegrupp III.

Beträffande personalbehovet vid de omreglerade domsagorna har i första hand viss omfördelning ansetts böra ske av den vid de hittillsvarande domsagorna anställda personalen. Härvid har skäl framkommit för att göra vissa avvikelser från de i föregående års statsverksproposition framlagda preliminära beräkningarna. Då vidare organisationsnämnden i sin slutrapport kommer att framlägga förslag till lönegradsplacering för den icke rättsbildade personalen vid domstolarna, har Kungl. Maj:t i avvaktan på nämndens förslag ej företagit den planerade nedflyttningen av en kanslist till kansliskrivare (Ca 19—Ca 15) och en kontorist till kanslibitråde (Ca 13—Ca 11). Vid uppkommande vakans bör dock tjänsterna i Ca 19 och Ca 13 icke återbesättas.

För att fortsättningsvis bereda Kungl. Maj:t vissa möjligheter att — då så på grund av stads förening med domsaga eller annat särskilt förhållande finnes skäligt — besluta om höjd lönegruppsplacering för domsaga bör Kungl. Maj:t erhålla riksdagens bemyndigande att, utöver vad för närvarande gäller, verkställa uppflyttningar, motsvarande högst två domsagors hänförande till närmast högre lönegrupp.

Såsom riksdagen uttalat bör, då de egentliga domaruppgifterna i en domsaga icke medhinnas av häradshövdingen ensam, principen vara den att i domsagan skall finnas ytterligare en eller flera ordinarie domare. Utvecklingen under de senaste åren har i stället lett till att den icke-ordinarie rättsbildade personalen ökats i hög grad. En utväg, som tillgodoser den av riksdagen angivna principen, synes vara att inrätta tingsdomarbefattningar i stället för tingssekreterartjänster. Det synes också finnas flera domsagor där detta kan vara möjligt. Helt naturligt måste dock en viss tvekan inställa sig, då fråga uppkommer att inrätta flera ordinarie tjänster som är bundna till vissa domsagor. Till följd av den splittrade organisationen uppstår även svårigheter att till fullo utnyttja mera erfarna domare såsom tingsdomare. Därför har departementschefen övervägt möjligheten att inrätta tingsdomartjänster i vissa domsagor, vilka tjänster skulle vara förenade med skyldighet att tjänstgöra jämväl i närliggande domsaga eller domsagor. Denna fråga anses dock kräva ytterligare utredning, och den bör — liksom hela spørsmålet om den rättsbildade personalen i domsagorna — upptagas av den nyligen tillsatta utredningen rörande domarpersonalens rekryterings- och anställningsförhållanden. Departementschefen är därför nu beredd att allenast i två fall föreslå inrättande av tingsdomartjänster. Det ena gäller hovrättens för Västra Sverige förslag om utbyte av en tingssekreterare mot en tingsdomare i Flundre, Väne och Bjärke domsaga. Det andra fallet är samma hovrätts hemställan att i samband med den omfördelning av personal, som sker i de nyreglerade domsagorna i Göteborgs och Bohus län, en tingssekreterare utbytes mot en tingsdomare i Hisings, Sävedals och Kungälv's domsaga, varvid dock den preliminärt beräknade befattningen såsom fiskalskompetent biträde för Orusts, Tjörns och Inlands domsaga

anses böra utgå. För sistnämnda domsaga måste emellertid personalen förstärkas med en tingsnotarie och ett icke rättsbildat biträde. Kostnaderna härför räknar departementschefen med att bestrida ur den för förstärkning av personalen vid domstolarna beräknade medelsreserven.

Hovrätterna har yrkat tjänsteförändringar i vissa fall från fiskalskompetent biträde till tingssekreterare och i ett fall från tingssekreterare till fiskalskompetent biträde. I anslutning till dessa yrkanden anför departementschefen följande.

I den utredning angående hovrätternas organisation efter rättegångsreformens genomförande, som utförts av 1943 års domarutredning och framlagts i dess betänkande angående vissa organisations-, utbildnings- och tjänstgöringsfrågor vid domstolarna (SOU 1946: 57), behandlar utredningen frågan om tingssekreterartjänsterna. Härvid anför utredningen att antalet tingssekreterare icke borde undergå några större förändringar, bortsett från den minskning som följde av att vissa dylika tjänster utbyttes mot tingsdomarbefattningar. Frågor om inrättande av nya tingssekreterartjänster eller om indragning av redan befintliga sådana tjänster borde liksom hittills prövas från fall till fall, men återhållsamhet borde iakttagas i fråga om inrättande av nya sådana tjänster. Om oavvisligt behov av fiskalsutbildad arbetskraft i en domsaga förelåg men det vore tveksamt, huruvida behovet vore stadigvarande, borde den erforderliga arbetskraften enligt utredningens mening tillfälligt ställas till förfogande från hovrätten.

Vid framläggande av förslag i detta ämne vid 1947 års riksdag anslöt jag mig till domarutredningens uppfattning. Jag uttalade således att jag fann det nödvändigt att iakttaga stor återhållsamhet vid tillskapande av nya tingssekreterartjänster och därmed jämförliga befattningar. Med tillämpning av den uppdelning som domarutredningen förordat mellan tingssekreterartjänster och fiskalskompetenta biträden föreslog jag vidare att medel skulle ställas till förfogande för domarbiträden av vartdera slaget. Denna uppdelning mellan tingssekreterare och fiskalskompetenta biträden har där efter iakttagits, då man under de följande åren behandlat frågan om anslag till häradsrätterna. Det kan emellertid ifrågasättas, om det är befogat och av behovet påkallat att göra en sådan skillnad mellan tingssekreterare och fiskalskompetenta biträden. Såväl tingssekreterare som fiskalskompetenta biträden hämtas från hovrätternas fiskalskader. Det är fråga om yngre domaraspiranter, som i enlighet med de regler som är angivna i domsagostadgan tjänstgör i domsaga, vanligen under den hovrätt till vilken de hör. De följer sålunda en av administrativa bestämmelser reglerad befordringsgång, vilken omfattar tjänstgöring vissa tider i hovrätt och vissa tider i domsaga. Tjänstgöringen i domsaga får som regel icke överstiga tre år.

Genom denna tjänstgöring tillgodoses såväl domsagornas behov av domarbiträden som fiskalernas utbildning till domare. Ur domsagoorganisationens synpunkt har det icke någon betydelse om ett domarbiträde betecknas som tingssekreterare eller som fiskalskompetent biträde. Förordnande för fiskalskompetent biträde innehåller alltid att denne har att fullgöra på tingssekreterare ankommande göromål. Av vad förut sagts följer att tingssekreterarbefattningarna framstår mindre såsom självständiga tjänster än som en form för fiskalernas tjänstgöring i domsaga och att i detta hänseende inle råder någon skillnad mellan befattningarna som tingssekreterare och som fiskalskompetent biträde.

Tingssekreterare och fiskalskompetenta biträden uppbär under sin tjänstgöring avlöning enligt samma regler angående reglerad befordringsgång.

Kostnaderna för avlöning till tingssekreterare och fiskalskompetenta biträden utgår från icke-ordinarieposten på häradsrätternas avlöningsanslag.

Skälet till att man hittills gjort en skillnad mellan tingssekreterare och fiskalskompetenta biträden ligger således icke i dessa befattningshavares anställnings- och avlöningsförhållanden utan har ett annat syfte, nämligen att som domarutredningen framhöll såvitt möjligt tillgodose en önskvärd återhållsamhet med inrättande av nya domarbefattningar på fiskalsstadiet. Det har således varit meningen att beteckna i domsaga tjänstgörande fiskal såsom tingssekreterare, då det förelåg ett mera stadigvarande behov, medan man då behövets permanenta karaktär framstod som mera tveksam ville utmärka detta genom att benämna fiskalen fiskalskompetent biträde.

Det kan ifrågasättas, om det icke på ett enklare sätt bör kunna kontrolleras att antalet fiskaler för tjänstgöring i hovrätter eller i domsagor icke växer alltför mycket. Härvid kan emellertid olika utvägar komma i fråga. En möjlighet är att samtliga fiskaler, även sådana som tjänstgör i domsagorna, upptages på hovrätternas stat och att det av riksdagen bestämmes, hur många av dessa som får mera stadigvarande användas för domsagotjänstgöring. Ett beslut av samma innebörd skulle emellertid även kunna anknytas till tjänster som beräknats på häradsrätternas stat. De här berörda frågorna kommer att upptagas av den nyligen tillsatta utredningen. Under sådana förhållanden torde det icke föreligga anledning att nu ingå på frågan om tjänstförändringar från fiskalskompetent biträde till tingssekreterare eller omvänt. Det av riksdagen tidigare bestämda antalet tingssekreterare torde därför i avbidan på utredningen få bibehållas oförändrat med allenast den minskning som föranledes av att två tingssekreterartjänster utbytes mot tingsdomarbefattningar. Inom den sålunda angivna ramen bör Kungl. Maj:t äga att, liksom hittills skett, vidtaga de omflyttningar av tingssekreterare som visar sig vara betingade av domsagornas arbetsförhållanden.

Arbetsläget i domsagorna är, såsom tidigare anförts, mycket ansträngt. Det är nödvändigt för att tillgodose rättssäkerheten och den rättssökande allmänhetens berättigade anspråk på att få sina mål och ärenden avgjorda utan oskäligt dröjsmål att lämna domsagorna en personalförstärkning. Å andra sidan måste beaktas att en sådan förstärkning, även om den under anslaget står såsom en medelsreserv, innebär en utökning av den anställda personalen. Helt naturligt måste största försiktighet iakttagas så att denna ökning icke blir större än som är oundgängligen nödvändigt. Med dessa överväganden föreslås att icke-ordinarieposten uppräknas med 175 000 kronor att tillföras medelsreserven.

Genom en höjning av den allmänna medelsreserven på sätt nu föreslagits kommer Kungl. Maj:t att bli i stånd att i ökad omfattning bereda häradsrätterna den personalförstärkning som påkallas av behovet, och Kungl. Maj:t är därvid icke bunden att använda medlen till vissa personalkategorier utan kan, allt efter omständigheterna, anvisa medel för rättsbildad eller icke rättsbildad personal. Uppenbart är emellertid att dessa medel till stor del måste användas för att sysselsätta ett ökat antal hovrättsfiskaler för tjänstgöring i domsaga. Det hänvisas till vad tidigare anförts om det angelägna i att begränsa den fortgående ökningen av fiskalskåren.

Departementschefen tillstyrker en höjning av icke-ordinarieposten med 110 000 kronor, närmast för att möjliggöra att i samtliga domsagor med högst två notarier tingsnotarieaspirant skall kunna anställas upp till 6 månader före äldste notariens avgång.

Arbetet med uppläggande av nya fastighetsböcker beräknas vid 1954 års utgång vara slutfört i 90 à 92 av landets 117 domsagor. Då det är önskvärt att detta arbete kan slutföras inom de närmaste åren föreslås för att en intensifiering av arbetet skall bli möjlig en uppräknig av icke-ordinarieposten med 15 000 kronor.

I enlighet med det anförda föreslås anslaget för nästa budgetår uppräknat med 4 200 kronor, motsvarande kostnadsökningen för de beslutade ändringarna i domsagoindelningen, med 14 300 kronor för utbyte av 2 tingssekreterartjänster mot 2 tingsdomarbefattningar, med 175 000 kronor för ökning av medelsreserven, med 110 000 kronor för att möjliggöra anställning av ytterligare tingsnotarieaspiranter i domsagorna samt med 15 000 kronor för intensifiering av arbetet med uppläggande av fastighetsböcker. De angivna ökningarna föranleder dessutom en uppräknig av hittillsvarande rörliga tillägg med 152 200 kronor. Automatiska utgiftsminskningar föranleder å andra sidan en nedsättning av anslaget med 37 600 kronor. Anslaget skulle sålunda höjas med 433 100 kronor.

De beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder en omräkning av nuvarande anslagsposter.

Vid bifall till de föreslagna ändringarna skulle å den för häradsrätterna gällande personalförteckningen antalet tingsdomare i lönegrad Ca 37 ökas från 22 till 24 och antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 ökas från 79 till 84, medan antalet befattningar såsom tingssekreterare i lönegrad högst Ce 27 skulle minskas från 39 till 37.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit i propositionen får arbetsläget i domsagorna anses ansträngt. Även utskottet anser lämpligt att den ofrånkomliga personalförstärkningen i dagens läge möjliggöres genom en uppräknig av medelsreserven.

Under återopande härav och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i övrigt anförut hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 4 januari 1955 angivna ändringar i häradsrätternas personalförteckning;

b) fastställa följande avlöningsstat för häradsrätterna att tillämpas under budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	6 868 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 813 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 732 200
	Summa kronor 14 420 300

c) till *Häradsrätterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 14 420 300 kronor.

16:o) *Häradsrätterna*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 70—76) föreslagit riksdagen att till *Häradsrätterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 927 800 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 848 700 kronor.

Departementschefen förordar uppräknig av posten till reseersättningar med 4 000 kronor. De för expenser anvisade medlen är med hänsyn till den betydande ökningen av arbetsbördan vid domstolarna otillräckliga. Det kan enligt departementschefen härvid icke anses riktigt att, såsom i stor utsträckning synes ske, på tingshusbyggnadsskyldige överlasta utgifter, som rätteligen skall åvila statsverket. I detta läge finner departementschefen ofrånkomligt, att dels engångsbelopp anvisas för viss upprustning av domsagorna med skrivmaskiner m. m. och för vissa andra oundgängliga behov och dels ökade medel ställes till förfogande för att täcka de löpande utgifterna. I enlighet härmed föreslås posten till expenser uppräknad med 78 100 kronor. Ett av hovrätten för Övre Norrland framfört förslag om överflyttning av vissa delgivningskostnader från domstolarnas expensposter till anslaget Ersättning åt domare, vittnen och parter finner sig departementschefen böra tillstyrka.

Anslaget föreslås i enlighet med det anförda ökat med 79 100 kronor.

Utskottet understryker departementschefens uttalande att det inte kan anses riktigt att på tingshusbyggnadsskyldige överlasta utgifter, som rätteligen skall åvila statsverket.

Utskottet tillstyrker även i övrigt Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Häradsrätterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 927 800 kronor.

17:o) **Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 76) föreslagit riksdagen att till Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 150 000 kronor.

På förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1953 års riksdag, att nämndemännen vid häradsrätterna skulle från och med den 1 juli 1953 äga uppbära, utöver resekostnadsersättning och traktamente, särskilt dagarvode å 20 kronor för varje förrättningsdag. Den därigenom uppkommande merkostnaden, som icke kunde på förhand mera noggrant beräknas, uppskattades preliminärt till i runt tal 1 miljon kronor, med vilket belopp anslaget uppräknades. Anslaget har därefter uppförts med 2 150 000 kronor.

Med hänsyn till belastningssiffran för budgetåret 1953/54, varunder de nya bestämmelserna tillämpats, anser departementschefen en nedräkning av anslaget kunna ske med 350 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herrar *Petterson* i Degerfors och *Johanson* i Västervik väckt motion (II: 265) har föreslagits, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i gällande ersättningsgrunder för nämndemän vid landsrätt, att dagtraktamente höjes till 20 kronor per dag och att dagarvodet måtte utgå i form av förlorad arbetsinkomst, maximerad till 35 kronor per dag.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen.

Utskottet. En av de främsta orsakerna, varför ersättning, trots upprepade förslag i sådan riktning, inte tidigare än som anges i motionen II: 265 tillerkändes nämndemän för inställelse vid ting, var att man ville bibehålla nämndemansuppdraget vid karaktären av ett heders- och förtroendeuppdrag och sålunda förhindra att uppdraget förändrades till en med arvode förenad syssla. När principen att ersättning skulle utgå slutligen genomfördes, motiverades detta med att det tidigare systemet ofta förorsakat nämndemännen ekonomiska oppoffringar och medfört svårigheter att för uppdraget förvärva den i varje fall lämpligaste.

I motionen uppges, att det visat sig svårt att få en allsidig sammansättning av nämndemanskåren. I anledning härav vill utskottet uttala, att några delade meningar knappast kan råda om det otillfredsställande i en ordning, som skulle leda till att valet av nämndemän i realiteten begränsades till dem som äger ekonomiska förutsättningar att mottaga uppdraget. Å andra sidan har den nuvarande ordningen, som tillämpats sedan den 1 juli 1953, enligt utskottets uppfattning gällt för kort tid för att några generella slutsatser skulle kunna dras rörande dess effekt på rekryteringen. I städer med egen rådhusrätt utgår enligt uppgifter, vilka varit tillgängliga för utskottet vid ärendets behandling, ersättning för fullgörande av nämnde-

mansuppdrag efter skilda principer och med varierande belopp, som i många fall understiger den ersättning som utgår av statsmedel, utan att genomgående svårighet yppats i av motionärerna antytt hänseende. Med hänsyn till det anförda är utskottet inte berett att tillstyrka motionen.

Under återopande av vad sålunda anförts och då Kungl. Maj:ts anslagsberäkning inte givit anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 265 till *Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

18:o) *Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 76 och 77) samt under erinran, att anslaget, som i gällande riksstat är uppfört med 75 000 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts kunna för nästa budgetår uppföras med allenast ett formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

19:o) *Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 77), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

20:o) *Vattendomstolarna: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har (punkt 23, s. 77—80) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för vattendomstolarna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till *Vattendomstolarna: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 568 500 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 565 200 kronor.

För viss utgiftsökning av automatisk natur föreslås anslaget uppräknat med i runt tal 3 300 kronor. De beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder en omräkning av nuvarande anslagsposter.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för vattendomstolarna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	750 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	40 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	613 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	164 000
	Summa kronor 1 568 500

b) till *Vattendomstolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 568 500 kronor.

21:o) *Vattendomstolorna*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 80—82), vilket innebär en nedräkning med 26 900 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vattendomstolorna*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 265 500 kronor.

22:o) *Ljudupptagningsapparat*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 82), vilket innebär en ökning av anslaget med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ljudupptagningsapparat* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

23:o) *Kostnader för viss försöksverksamhet vid hovrätter och domsagor*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 82 och 83) samt under erinran att statens organisationsnämnd erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att från och med den 1 januari 1954 tills vidare vid hovrätterna och domsagorna försöksvis genomföra förändrade handläggningsformer för arbetsuppgifter av administrativ karaktär i anslutning till rättegångsförfarandet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för viss försöksverksamhet vid hovrätter och domsagor* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Rättegångsväsendet i allmänhet

24:o) **Ersättning åt domare, vittnen och parter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 84), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 50 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Ersättning åt domare, vittnen och parter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 400 000 kronor.

25:o) **Kostnader enligt lagen om fri rättegång.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 84), vilket innebär en ökning av anslaget med 200 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Kostnader enligt lagen om fri rättegång* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

26:o) **Understöd för utomprocessuell rättshjälp.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 84 och 85) föreslagit riksdagen att till Understöd för utomprocessuell rättshjälp för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 280 000 kronor.

I syfte att befrämja utomprocessuell rättshjälp för mindre bemedlade har sedan lång tid tillbaka anvisats understöd av statsmedel. Verksamheten för meddelande av sådan rättshjälp bedrivs huvudsakligen genom landstingens och de landstingsfria städernas försorg. Härvid tillämpas två olika system, nämligen anstaltssystemet, som innebär att verksamheten ombesörjes genom särskild för ändamålet inrättad anstalt, och det s. k. jämtlandssystemet, enligt vilket rättshjälpen meddelas på landstingets bekostnad av privatpraktiserande advokater.

1953 års riksdag godkände ändrade grunder för tilldelning av ifrågavarande statsbidrag.

Understöden har förutsatts skola utgå i efterskott; de utanordnas regelmässigt på hösten året efter det som avses med bidragen. På grund härav har vid beräkningen av statsverkets anslagsbehov för ändamålet hänsyn hittills icke behövt tagas till de ändrade grunderna. Dessa kommer emellertid att göra sig gällande vid bidragstilldelningen från och med nästa budgetår. Det är givetvis vanskligt att på förhand närmare angiva storleken av de merutgifter för statsverket som föranledes därav. Det totala medelsbehovet under förevarande anslag torde emellertid kunna beräknas till omkring 1 miljon kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Understöd för utomprocessuell rätts-hjälp* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

27:o) Tornedalens rättshjälpsanstalt. Kungl. Maj:t har (punkt 30, s. 86—90) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att för Tornedalens rättshjälpsanstalt fastställa av departementschefen föreslagen personalförteckning, dels fastställa av departementschefen förordad stat för Tornedalens rättshjälpsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Tornedalens rättshjälpsanstalt för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 51 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 47 500 kronor.

Enligt beslut av statsmakterna inrättades år 1947 den helt statliga Tornedalens rättshjälpsanstalt i Haparanda. Anstaltens verksamhetsområde bestämdes att omfatta Torneå domsaga samt Kalix domsaga med undantag av Råneå tingslag. Anstalten står under ledning av en styrelse, utsedd av länsstyrelsen i Norrbottens län. Personalen utgöres av en föreståndare jämte ett biträde.

Styrelsen för rättshjälpsanstalten anser att anstalten bör givas en mera bestående karaktär och har förebragt särskild utredning rörande anstaltens organisation och verksamhet sedan dess tillkomst. I huvudsak anföres följande.

Antalet diarietförda ärenden vid anstalten har under ettvarvt av åren 1948—1953 utgjort resp. 580, 945, 1 032, 1 011, 1 104 och 1 203. Under första halvåret 1954 uppgick motsvarande tal till 618. De ojämförligt flesta ärendena är av familjerättslig och privaträttslig natur. Till de familjerättsliga ärendena hör huvudsakligen ärenden angående hem- och äktenskapsskillnad, barnuppfostringsbidrag, bouppteckning, bodelning och arv. De privaträttsliga ärendena gäller utfående av arbetslön, semesterersättning eller arbetsbetyg, ersättning för skada, vanliga fordringsanspråk och hyres-tvister.

En uppställning över vidtagna åtgärder i de vid anstalten behandlade ärendena utvisar följande:

	1948	1949	1950	1951	1952	1953
Rättegångar samt efter ansökan avgjorda hem- och äktenskapsskillnadsmål	103	142	133	121	133	209
Utan rättegång förlikta tvister	67	187	187	227	223	255
Ärenden vari endast råd och upplysningar meddelats muntligen eller skriftligen . . .	255	379	464	433	435	435
Uppsatta skrifter och legala handlingar . .	46	99	174	138	183	192
Annan åtgärd vidtagen	68	126	150	126	159	153

Antalet inställelser vid domstol har under ettvarvt av åren 1948—1953 utgjort resp. 86, 81, 88, 82, 84 och 115. Genom anstalten inkasserade fordringsbelopp för de hjälpsökandes räkning har under samma år uppgått till resp. 7 685 kronor, 42 408 kronor, 59 135 kronor, 32 968 kronor, 63 552 kronor och 73 469 kronor.

För att underlätta möjligheterna att söka rättshjälp för de hjälpsökande, som icke är bosatta på anstaltsorten eller i dess närmaste omgivning, har styrelsen fr. o. m. år 1948 anordnat fasta månatliga mottagningar i Övertorneå, Korpilombolo, Tärenö och Pajala i samband med allmänna ting i Pajala samt i Överkalix och Nederkalix i samband med vartannat allmänt ting i Överkalix. Antalet nya ärenden vid dessa mottagningar har under ettvarv av åren 1948—1953 uppgått till sammanlagt resp. 165, 200, 210, 194, 227 och 229.

Departementschefen finner, att den i det föregående redovisade utredningen angående verksamheten vid Tornedalens rättshjälpsanstalt klart ådagalägger ett bestående behov av denna anstalt. Tiden anses därför nu inne att bereda anstaltens personal fastare anställning, varvid nuvarande arvodesbefattningar föreslås utbyttas mot extra ordinarie tjänster placerade i lönegrad Ce 33 resp. lönegrad Ce 17. Tjänsterna anses böra erhålla benämningarna direktör resp. förste kansliskrivare.

För löner till ifrågavarande tjänstemän, kallortstillägg samt ersättning till vikarier och annan extra arbetskraft beräknas ett medelsbehov av 41 000 kronor, varav 36 200 kronor bör upptagas under en post till avlöningar till icke-ordinarie personal och 4 800 kronor under en post till rörligt tillägg.

För omkostnader anses böra anvisas förslagsvis 10 000 kronor. Av detta belopp avser 100 kronor sjukvård m. m., medan för reseersättningar och expenser beräknas, liksom för närvarande, 5 900 kronor resp. 4 000 kronor.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att för Tornedalens rättshjälpsanstalt fastställa personalförteckning, upptagande under rubriken extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än Ce 25 1 direktör i Ce 33;

b) fastställa följande stat för Tornedalens rättshjälpsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	36 200
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 800

Omkostnader

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	10 000
	<hr/>
	Summa kronor 51 000

c) till *Tornedalens rättshjälpsanstalt* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 51 000 kronor.

28:o) **Efterutbildning inom rättegångsväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 90), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Efterutbildning inom rättegångsväsendet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

Fångvården m. m.

29:o) **Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, s. 91—116) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för fångvårdsstyrelsen, dels fastställa av departementschefen föreslagen avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1955/56, dels ock till Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 977 800 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 962 600 kronor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade departementschefen den 5 juni 1953 särskilda sakkunniga med uppdrag att framlägga förslag till åtgärder för genomförande av den vid 1953 års riksdag beslutade administrativa omläggningen inom fångvården och till ändringar i fångvårdsstyrelsens organisation efter reformens genomförande. De sakkunniga, som antagit benämningen *fångvårdens organisationskommitté*, har med skrivelse den 30 september 1954 överlämnat förslag till organisation för fångvårdsstyrelsen. En redogörelse för kommitténs förslag har intagits i statsrådsprotokollet (s. 91—98), till vilket utskottet får hänvisa.

I likhet med kommittén anser departementschefen, att styrelsen såsom nu skall vara organiserad på en administrativ byrå, en socialbyrå och en arbetsbyrå.

De ärenden rörande fångvårdens allmänna organisation, vilka hittills beretts och föredragits av en särskild till överdirektörens förfogande stående tjänsteman i byråchefens ställning, bör såsom kommittén förordat i fortsättningen handläggas inom administrativa byrån å en kanslisektion. Till chefen för denna sektion bör vidare överföras den centrala handläggningen av ärenden rörande kolonianskaffning, som nu i första hand åvilar förste byråinspektören för jordbruksärenden på arbetsbyrån. Det förutsattes därvid, att sektionschefen — utöver bistånd av arbetsbyråns personal i vad gäller den centrala handläggningen av arbetsdriften — vid anskaffning och organisation av kolonier skall erhålla biträde av fångvårdsdirektörerna och annan personal vid anstalterna. Vad beträffar den av kommittén föreslagna fördelningen av ärendena mellan kanslisektionen och administrativa byråns andra sektion, kameralsektionen, anses intet vara att erinra.

Kommitténs förslag beträffande socialbyrån innebär, att byrån skall uppdelas på tre sektioner, en som föreslås benämnd juridiska sektionen, en

sektion för kriminalvård i frihet samt en sektion för anstaltsvård. Socialbyrån är den del av fångvårdsstyrelsen som mest beröres av den nyligen genomförda anstaltsgrupperingen. Detta måste helt allmänt medföra avsevärda lättnader i arbetsbördan och förändringar i arbetsuppgifterna. Till denna byrå hör bl. a. ärendena rörande straffrättsberäkning och därmed sammanhängande frågor, vilka för närvarande medför ett betydande arbete av formellt juridisk natur. Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1954 har departementschefen tillkallat en särskild sakkunnig för att utarbeta förslag till nya regler om sammanläggning av straff m. m. i syfte att bl. a. vinna en genomgripande förenkling av straffrättsberäkningen. På grund av nu angivna förhållanden är det enligt departementschefens mening icke redan nu möjligt att med större säkerhet bedöma omfattningen av socialbyråns kommande arbetsuppgifter. Departementschefen finner det därför välbetänkt att avvakta utvecklingen och först sedan närmare erfarenheter vunnits taga ställning till frågan om byråns uppdelning på sektioner.

Till följd av den av statsmakterna beslutade upprustningen av arbetsdriften vid anstalterna, bland annat genom ökade anslag till arbetslokaler och för maskininvesteringar samt förstärkning av arbetsledningen, har produktionsvolymen stigit, vilket i sin tur medför ökat arbete för den centrala ledningen av fångvårdens arbetsdrift.

Kommitténs förslag beträffande arbetsbyrån innebär i fråga om sektionsindelning följande. Utrednings-, planläggnings- och rationaliseringsuppgifter skall handläggas inom en sektion, benämnd allmänna sektionen. Den del av arbetsdriften, som berör de största och mest betydelsefulla arbetsgrenarna, nämligen mekaniska verkstäder och snickeriverkstäder, skall skötas inom en särskild sektion. Övriga verkstadsgrenar — konfektion, grovsömnad, skomakeri, tvätt m. m. — skall liksom hittills administreras direkt under byråchefen av därför avdelad personal. Vidare skall finnas en sektion för jordbruksärenden och en byggnadssektion, vilken administrerar sådana i styrelsens egen regim bedrivna ombyggnads- och mindre nybyggnadsarbeten, som utföres med anlåtande av fångarbetskraft. Mot den föreslagna sektionsindelningen har departementschefen ingen annan erinran, än att handläggningen av samtliga ärenden rörande verkstadsdriften lämpligen bör vara sammanförd på en sektion, förslagsvis benämnd verkstadssektionen.

Beträffande en enligt beslut av 1949 års riksdag inrättad, för rationaliseringsåtgärder inom fångvårdens arbetsdrift avsedd tjänst som förste byråingenjör i 29 lönegraden har fångvårdsstyrelsen föreslagit, att innehavaren av densamma bör utöver sagda uppgifter deltaga i byråns allmänna planeringsarbeten och i löpande göromål. Enligt vad departementschefen inhämtat torde det för att tillgodose styrelsens behov av åtgärder av det slag, för vilket tjänsten inrättades, fortfarande i stort sett krävas full sysselsättning på området av en befattningshavare. Hinder torde likväl icke böra möta för styrelsen att därjämte, när så kan ske utan att huvuduppgiften efter-

sättes, låta tjänsteinnehavaren deltaga jämväl i allmänna planeringsarbeten och löpande göromål.

Enligt kommitténs förslag skulle i styrelsens permanenta organisation ingå 7 nya befattningar, nämligen 1 byrådirektör på socialbyråns sektion för kriminalvården i frihet, 1 förste byråingenjör (sektionschef) på arbetsbyråns sektion för mekaniska verkstäder m. m., 3 amanuenser på arbetsbyrån (i stället för 1 assistent, 1 lärare och 1 yrkesmästare avlönade från fångvårdsanstalternas avlöningsanslag), 1 kontorist på socialbyrån och 1 biträde (telefonist). Enligt fångvårdsstyrelsens förslag till anslagsäskanden skulle härutöver tillkomma 1 amanuens på envar av socialbyrån och arbetsbyrån. Därjämte har kommittén föreslagit, att till socialbyrån skulle knytas en psykologtjänst, uppförd på fångvårdsanstalternas avlöningsstat.

Med sitt förslag om att inrätta en särskild sektionschef på socialbyrån för ledandet av skyddskonsulentorganisationen har kommittén avsett att organisatoriskt förstärka kriminalvården i frihet. Såsom ovan framhållits är emellertid omfattningen av socialbyråns kommande arbetsuppgifter ännu så oviss, att departementschefen först sedan närmare erfarenheter vunnits kan taga ställning till frågan om byråns uppdelning på sektioner. Med hänsyn härtill är departementschefen icke för närvarande beredd att taga ställning till inrättandet av en särskild tjänst för ifrågavarande ändamål.

Mot förslaget att inrätta en förste byråingenjörsbefattning som chefs-tjänst på verkstadssektionen har departementschefen intet att erinra. Befattningen anses böra inrättas som extra ordinarie och placeras i 27 lönegraden.

Vad i övrigt angår arbetsbyrån tillstyrkes inrättandet hos styrelsen av en amanuens-tjänst samt en ingenjörstjänst i högst lönegrad Ce 21 i utbyte mot en på fångvårdsanstalternas stat uppförd assistenttjänst i Ca 22 och en från samma stat avlönad yrkesmästartjänst i Cg 14.

Vidare förordas, att på socialbyrån inrättas en tjänst, vars innehavare skall biträda med anordnandet av utbildningskurser m. m. Tjänsten anses icke böra placeras i högre lönegrad än Ce 11. I likhet med kommittén anser departementschefen, att starka skäl talar för att fångvårdsstyrelsen får tillgång till telefonväxel, och beräknar därför under nästföljande anslagspunkt medel för ändamålet. Departementschefen tillstyrker fördenskull förslaget att medel beräknas för avlönande av ett biträde (telefonist) i reglerad befordringsgång. Därest gemensam växel för medicinalstyrelsen och fångvårdsstyrelsen kulle komma att anordnas, förutsättes det få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma i vad mån nu ifrågavarande medel må tagas i anspråk.

Övriga begärda nya befattningar hos styrelsen finner sig departementschefen icke kunna tillstyrka.

Sedan hösten 1953 har bland olika kategorier av kriminalvårdsklientelet gruppterapeutisk försöksverksamhet bedrivits av en expert. Kommittén uttalar, att verksamheten pågått alltför kort tid för att kunna ge påtagligt arbetsresultat men att den omfattats med livligt intresse i kriminalvårdan-

de kretsar. Kommittén, som anser det önskvärt, att verksamheten i fråga i fortsättningen får bedrivas i fastare former, föreslår, att till socialbyrån stadigvarande knytes en psykologtjänst i lönegrad 29. Tjänsten skulle uppföras på fångvårdsanstaltens stat med placering i Stockholm. Gruppterapi är en på fångvårdens område i vårt land icke slutprövad behandlingsmetod. Från en del fångvårdsanstalter i utlandet har emellertid rapporterats gynn-samma erfarenheter. Enligt departementschefens mening är det värdfullt, att den sålunda påbörjade försöksverksamheten på området får fortsätta. Departementschefen är likväl icke nu beredd att förorda inrättandet av en särskild psykologtjänst men föreslår i annat sammanhang, att medel beräknas för fortsatt dylik verksamhet.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrkes, att en förste byråsekreterartjänst på administrativa byråns nuvarande personalsektion utbytes mot en byrådirektörstjänst i lönegrad Ce 31 vid den föreslagna kanslisektionen inom byrån. Övriga ifrågasatta tjänsteförändringar kan departementschefen icke tillstyrka i vidare mån än att han förordar, att ett mot arvode anställt biträde på socialbyrån erhåller ställning som biträde i reglerad befordringsgång. Vad beträffar de av kommittén till ordinarie-sättning föreslagna, såsom extra tjänster angivna befattningar som kansli-skrivare resp. kanslibitråde (vid centrala fångregistret) erinras, att desamma enligt beslut av 1952 års riksdag inrättats som extra ordinarie. Befattning-arna i fråga har dock hittills enligt av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter av organisatoriska skäl fått uppehållas av extra tjänstemän. Sådana skäl föreligger emellertid icke längre.

Kommitténs förslag angående omflyttning mellan olika byråer och sek-tioner av viss personal godtages. Vidare förordas, att följande tjänster in-drages, nämligen 1 aktuarietjänst (socialbyrån), 1 amanuentjänst (eko-nomiska ärenden på socialbyrån) och 2 tjänster som biträden för skriv- och kontorsgöromål (socialbyrån, centrala fångregistret).

Såsom kommittén föreslagit anses medel i fortsättningen icke böra be-räknas för arvode åt sakkunnig i undervisningsärenden eller för lönetillägg åt särskild organisationsföredragande.

För löneklassuppflyttning beräknas medel enligt styrelsens förslag.

På grund av det anförda uppräknas anslaget med 69 144 kronor för 5 nyinrättade tjänster (1 förste byråingenjör, 1 amanuens, 1 ingenjör, 1 kans-libitråde och 1 telefonist), med 3 004 kronor för ändrad lönesättning för 2 tjänster och med 1 836 kronor för löneklassuppflyttning. Å andra sidan kan anslaget nedsättas med 52 572 kronor motsvarande lönerna för 4 in-dragna tjänster (1 aktuarie, 1 amanuens och 2 biträden för skriv- och kon-torsgöromål) och med 6 200 kronor för sakkunnigarvode och lönetillägg.

Anslaget höjes alltså med 15 212 kronor, eller i runt tal 15 200 kronor.

De beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder en omräkning av vissa anslagsposter.

I personalförteckningen föreslås att erforderliga ändringar skola vidtagas.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Göransson* och *Pettersson* (I: 217) och den andra inom andra kammaren av herr *Rimmerfors* (II: 253), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att utöver vad som föreslagits i statsverkspropositionen dels hos fångvårdsstyrelsen inrätta en byrådirektörstjänst i lönegrad Ca 31, dels anvisa medel för ytterligare en amanuensstjänst.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionen I: 217.

Utskottet har i sitt utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag att en förste byråsekreterartjänst på administrativa byråns nuvarande personalsektion skall utbytas mot en byrådirektörstjänst i Ce 31 vid kanslisektionen inom byrån.

Vad angår socialbyrån har departementschefen anfört att den nyligen genomförda anstaltsgrupperingen helt allmänt måste medföra avsevärda lättnader i arbetsbördan och förändringar i arbetsuppgifterna. Vidare har departementschefen nyligen tillkallat en särskild sakkunnig, vars uppdrag syftar till en genomgripande förenkling av straffidsberäkningen. På grund av angivna förhållanden anser departementschefen, att det inte redan nu är möjligt att med större säkerhet bedöma omfattningen av socialbyråns kommande arbetsuppgifter. Departementschefen finner sig därför först sedan närmare erfarenheter vunnits böra ta ställning till frågan om byråns uppdelning på sektioner.

I motionerna I: 217 och II: 253 föreslås inrättande av en byrådirektörstjänst i Ca 31 för handläggning av ärenden rörande kriminalvård i frihet — i denna del överensstämmer motionerna med fångvårdens organisationskommittés förslag — samt bibehållande på socialbyrån av en till indragning föreslagen amanuensstjänst i reglerad befordringsgång.

Ehuru utskottet finner syftet med motionerna behjärtansvärt — kriminalvården i frihet bör så långt resurserna förslår effektiveras och förstärkas — anser utskottet i likhet med departementschefen det välbetänkt att någon tid avvakta utvecklingen. Härvidlag vill utskottet erinra att styresman vid fångvårdsanstalt enligt föreskrift i instruktionen skall tillse att envar intagen efter frigivning eller utskrivning försätts i sådana förhållanden att hans anpassning i samhället främjas. Resurserna för kriminalvården i frihet kommer att ytterligare ökas vid bifall till utskottets nedan i detta utlåtande gjorda hemställan om utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen. Med hänsyn härtill och då en centralisering av skyddskonsulentverksamheten inte framstår som önskvärd är utskottet inte berett att tillstyrka yrkandena i motionerna.

Under åberopande av det anförda och då Kungl. Maj:ts förslag icke heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 217 och II: 253

a) godkänna följande personalförteckning för fångvårdsstyrelsen:

Personalförteckning

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat	
1 överdirektör	Co 17
3 byråchefer	Ca 37
1 byrådirektör	Ca 31
1 förste byråinspektör	Ca 29
2 förste byråsekreterare	Ca 29
1 förste aktuarie	Ca 27
2 förste byråsekreterare	Ca 27
1 kamrerare	Ca 27
1 byråingenjör	Ca 25
1 kontorsskrivare	Ca 19
2 kansliskrivare	Ca 15
1 kontorist	Ca 13
1 förste expeditionsvakt	Ca 12
4 kanslibiträden	Ca 11
2 expeditionsvakter	Ca 10
11 kontorsbiträden	Ca 8

Tjänsteman å övergångsstat

1 aktuarie	Ca 25
------------------	-------

Extra ordinarie tjänstemän i högre
lönegrad än Ce 25

1 byrådirektör	Ce 31
1 förste byråingenjör	Ce 29
1 förste byråsekreterare	Ce 29
1 förste byråingenjör	Ce 27

För tjänstgöring i interneringsnämnden:

1 förste byråsekreterare	Ce 29
--------------------------------	-------

För tjänstgöring i ungdomsfängelnsnämnden:

1 förste byråsekreterare	Ce 29
--------------------------------	-------

b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	418 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	12 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	414 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	132 200

Summa kronor 977 800

c) till *Fångvårdsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 977 800 kronor.

30:o) **Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 116—118), vilket innebär ökad medelsanvisning till re-seersättningar med 3 000 kronor, till bränsle, lyse och vatten med 2 500 kronor samt till övriga expenser med 21 800 kronor, varav 5 800 kronor för anordnande av telefonväxel, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 161 200 kronor.

31:o) **Fångvårdsanstalterna: Anskaffning, montering och transport av baracker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 119 och 120), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 25 000 kronor med hänsyn till strävan att begränsa de offentliga investeringarna, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Anskaffning, montering och transport av baracker m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

32:o) **Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 39, s. 120—122) föreslagit riksdagen att till Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 865 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

På förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1954 års riksdag ett reservationsanslag av 1 015 000 kronor till anskaffning och utrustning av tillfälliga förläggningar. Samtidigt beviljades ett anslag av 865 000 kronor till driftkostnader för dessa tillfälliga förläggningar. Syftet med de båda anslagen var att möjliggöra provisoriska åtgärder för att nedbringa den överbeläggning som uppkommit på fångvårdsanstalterna till följd av bristen på vårdplatser. Det har visat sig att anskaffandet av permanenta öppna anstalter tar lång tid. På grund av hittills inkomna förslag har enligt beslut av Kungl. Maj:t tre tillfälliga förläggningar för tillhoppa 90 intagna anordnats, nämligen vid Romersnäs i Jämtlands län, vid Högsbogen i Uppsala län och på Tönnersjöhedens kronopark i Hallands län.

Under det senare halvåret 1954 har beläggningen på fångvårdsanstalterna minskat något, men den är fortfarande mycket hög. Den totala fångbeläggningen har sålunda med 50—100 intagna understigit beläggningen under samma tid år 1953. Härtill kommer att under hösten anordnats en ny koloni för 30 intagna på fastigheten Lingatan i Göteborgs och Bohus län, vilken koloni håller på att tagas i bruk. Enligt vad erfarenheten från en lång följd av år visat, är emellertid fångbeläggningen högst i början av våren. Uppenbarligen kan man icke nu räkna med att den tendens till minskning i fångbeläggningen som visat sig under hösten skall bli bestående. Då även under nuvarande beläggning fångvårdsanstalterna är hårt ut-

nyttjade, kan det visa sig nödvändigt att, så snart beläggningen ökas, genast anordna de återstående förläggningar, för vilka anslagen är beräknade men som hittills icke kommit till stånd. Under sådana förhållanden och då beläggningssituationen under det kommande budgetåret icke nu kan förutses, anses anslaget till driftkostnader för förläggningarna böra bibehållas.

I enlighet med förslag av fångvårdsstyrelsen uppföres alltså anslaget med oförändrat belopp.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 865 000 kronor.

33:o) **Interneringsnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 122), vilket innebär en minskning av anslaget med 1 700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Interneringsnämnden* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

34:o) **Ungdomsfängelsetnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 123), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ungdomsfängelsetnämnden* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 kronor.

35:o) **Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport.** Kungl. Maj:t har (punkt 43, s. 123) föreslagit riksdagen att till Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 350 000 kronor.

Från anslaget bestrides kostnaderna för sådana transporter, som verkställs genom länsstyrelsernas försorg. Dessa transporter utgöres icke endast av vanliga fångtransporter utan även av transporter inom eller utom riket av utlänning enligt utlänningslagstiftningen. Anslagsposten föreslås med hänsyn till belastningen under föregående budgetår uppräknad med 50 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herrar *Cassel* och *Munktell* väckt motion (II: 84) har hemställts, att riksdagen, vid behandlingen av det i andra huvudtiteln under rubriken: Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport av Kungl. Maj:t begärda förslagsanslaget om 400 000 kronor, måtte hos Kungl.

Maj:t hemställa om utfärdande av sådana regler för polisens förpassningsresor att såväl personalorganisatoriska som besparingsmässiga synpunkter bättre kan tillvaratagas.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Utskottet. Såsom i motionen II: 84 anförts har förevarande anslag under senare år ständigt ökat, utan att orsakerna härtill redovisats för riksdagen. Ehuru utskottet delar motionärernas uppfattning om betydelsen av att all möjlig hushållning iakttages även då det gäller de transporter som ersättes från förevarande anslag, är utskottet inte berett att förorda motionärernas förslag om hemställan till Kungl. Maj:t att bestämda regler skall utfärdas för polisens förpassningsresor, innan det närmare klarlagts vilka faktorer som i första hand föranlett den stigande belastningen. Utskottet, som utgår från att utredning härutinnan kommer till stånd utan särskild framställning från riksdagens sida, är därför inte berett att tillstyrka motionen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor;

b) att motionen II: 84 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

36:o) **Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 123—152) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 810 600 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 657 100 kronor.

Enligt gällande instruktion för statens skyddskonsulenter och skyddsassistenter har skyddskonsulent tre huvuduppgifter, nämligen dels att taga befattning med övervakning och annan verksamhet beträffande villkorligt dömda, dels att taga befattning med tillsyn och annan verksamhet beträffande villkorligt frigivna, dels ock att biträda vid personundersökning i brottmål. Vidare skall konsulent, då han därtill anlitas, ägna sig åt eftervård av andra från fångvårdsanstalt frigivna än villkorligt frigivna även som av personer som utskrivits från anstalt för verkställighet av ungdomsfängelse, förvaring eller internering.

Skyddsassistent har att enligt konsulentens anvisningar biträda konsulenten i hans arbete och i konsulentens ställe fullgöra uppgifter som eljest ankommer på denne, dock ej uppgift som enligt lag ankommer på konsulent.

För att inom justitiedepartementet verkställa utredning angående fort-

satt utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen har tillkallats en särskild sakkunnig, som avlämnat en promemoria i ämnet. En redogörelse för innehållet i denna finnes intagen i statsrådsprotokollet (s. 126—135), till vilket utskottet får hänvisa.

Departementschefen erinrar inledningsvis därom, att frågan om en effektivisering av skyddsarbetet inom den fria kriminalvården ingående behandlades i 1950 års statsverksproposition. Därvid konstaterades att arbetsbördan för befattningshavare inom skyddskonsulentorganisationen efter hand vuxit till sådan omfattning, att organisationen blivit helt otillräcklig. År 1943, då denna organisation i huvudsak inrättades, bestod den av 13 konsulenter och 5 assistenter. Sedan personalen förstärktes med 1 assistent från och med den 1 juli 1947, beviljade 1950 års riksdag medel som möjliggjorde anställande av ytterligare 6 assistenter. Denna reform betecknades uttryckligen som ett provisorium, och det förutsattes, att en fortsatt utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen skulle ske i etapper. Såsom närmaste led i den avsedda utvidgningen har organisationen därefter genom beslut av 1952 och 1953 års riksdagar tillförts ytterligare 1 assistent respektive 3 konsulenter och 5 assistenter. Organisationen utgöres alltså för närvarande av 16 konsulenter och 18 assistenter.

Om läget inom skyddsverksamheten hösten 1954 har departementschefen meddelat följande.

Enligt införskaffade uppgifter stod den 1 november 1954 9 929 villkorligt dömda under övervakning och 1 142 villkorligt frigivna under tillsyn (90 % respektive 10 % av sammanlagda antalet). Övervakning och tillsyn besörjdes i 5 021 fall (45 %) av personer, yrkesmässigt verksamma inom socialvården, därav i 294 (3 %) av skyddskonsulenter eller skyddsassistenter, i 1 788 (16 %) av tjänstemän vid skyddsvärnsföreningarna, varav 692 belöpte på föreningen i Stockholm och 879 på föreningen i Göteborg, samt i 2 939 (26 %) av tjänstemän vid fångvårdsanstalter, anstalter tillhörande barnavården, alkoholistanstalter och arbetsförmedlingar eller av andra socialvårdstjänstemän.

Antalet övervakare och tillsynsmän var 5 744. Av dessa hade 5 462 1—5 uppdrag var, 185 6—10 uppdrag, 49 11—15 uppdrag, 15 16—20 uppdrag, 10 21—25 uppdrag, 12 26—50 uppdrag, 3 51—75 uppdrag, 1 76—100 uppdrag, 5 101—125 uppdrag och 2 126—150 uppdrag.

En jämförelse med motsvarande uppgifter, avseende läget den 1 oktober 1953, ger vid handen bland annat, att antalet villkorligt dömda under övervakning minskat med 2 % från 10 147 till 9 929 och att antalet villkorligt frigivna under tillsyn ökat med 10 % från 1 040 till 1 142.

Det något minskade totala antalet övervaknings- och tillsynsuppdrag har icke föranlett någon nämnvärd rubbning i fördelningen av uppdragen mellan de olika kategorierna av socialvårdstjänstemän inbördes eller mellan denna personalkategori och övriga uppdragstagare. Antalet övervakare och tillsynsmän har stigit med 11 %. Över 150 uppdrag hade vid den senaste undersökningen icke någon person mot 1 vid den förra; antalet personer med mer än 100 uppdrag har minskat från 8 till 7, medan antalet personer med mer än 50 uppdrag minskat från 15 till 11. Det bör vara angeläget för de myndigheter som utser övervakare och tillsynsmän att icke hopa alltför många uppdrag på samma personer.

Departementschefen framhåller angelägenheten av att frivilliga krafter i väsentligt vidgad omfattning tages i anspråk som övervakare och tillsynsmän. Särskilt bör eftersträvas att till ifrågavarande verksamhet knyta representanter för ledande idrotts- och ungdomsorganisationer samt andra ideella folkrörelser.

Vid den av skyddskonsulentutredningen företagna översynen av arbetet inom organisationen kunde konstateras, att detta är i huvudsak ändamålsenligt upplagt. Det egentliga expeditionsarbetet är av relativt ringa omfattning, och registreringsarbete o. d. synes icke förekomma i större utsträckning än vad som kan anses erforderligt för en tillfredsställande överblick över arbetet inom vederbörande distrikt.

Såsom framgår av föreliggande utredning är arbetsbördan för befattningshavarna inom skyddskonsulentorganisationen så stor, att dessa nödgats i vissa hänseenden eftersätta sina instruktionsenliga uppgifter. Även om den omedelbara befattningen med klientelet i regel icke bör ankomma på skyddstjänstemännen utan på olika slag av socialvårdsfunktionärer och andra frivilliga krafter, är det klart, att skyddskonsulenterna och deras assistenter har en utomordentligt viktig uppgift i den fria kriminalvården.

En utökning av skyddskonsulentorganisationen framstår sålunda som synnerligen angelägen. Såsom riksdagen tidigare fastslagit, bör den erforderliga utbyggnaden av denna organisation icke ske fullständigt i ett sammanhang utan successivt i etapper med tillvaratagande av de erfarenheter som efter hand vinnes. Departementschefen förordar, att en ny sådan etapp nu genomföres. Det blir då en lämplighetsfråga att avväga, hur omfattande denna etapp bör bli. I ett av fångvårdsstyrelsen år 1948 avgivet betänkande (SOU 1949: 6) beräknades en fullt utbyggd organisation omfatta 53 tjänstemän mot nuvarande 34, och behovet har säkerligen ökat sedan dess. Å andra sidan bör man emellertid också taga hänsyn till att det inom kriminalvård i frihet kommer mindre an på mängden utfört arbete än på kloka och riktiga åtgärder. Med den successiva utbyggnad som ägt rum under de senaste åren — med 6 tjänstemän år 1950, 1 år 1952 och 8 år 1953 — har den personella standarden genomgående kunnat hållas på ett högt plan. Man kan icke bortse från risken för att skyddsarbetet i längden kan skadas, om en alltför hastig utbyggnad av organisationen skulle medföra en sänkning av denna standard. Efter övervägande av dessa motsatta synpunkter, har departementschefen ansett sig lämpligen kunna godtaga utredningsmannens förslag att nu utöka organisationen med 7 nya tjänstemän. Detta är dock naturligtvis blott ett steg i den successiva utbyggnaden.

Då det gäller att utplacera dessa nya tjänstemän, anses i första hand en delning böra ske av vissa distrikt, beträffande vilka en sådan åtgärd synes särskilt ändamålsenlig och påkallad. Sålunda föreslås sjunde distriktet (Göteborgs och Bohus samt Hallands län), som hör till de mest arbets-tyngda och där särskilda förhållanden föreligger, uppdelat i två distrikt. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestäm-

melser om sättet för denna uppdelning. Vad beträffar ettvarvt av fjärde (Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län), nionde (Värmlands och Örebro län) och tionde distriktet (Västmanlands och Kopparbergs län) är en uppdelning i praktiken redan genomförd, såtillvida att assistenten i distriktet inom eget verksamhetsområde självständigt fullgör praktiskt taget alla på konsulent ankommande göromål. Detta förhållande föreslås reglerat genom en motsvarande distriktsindelning. I enlighet med det anförda anses antalet konsulenter böra ökas med fyra. I övrigt anses den nu aktuella förstärkningen av organisationen böra ske genom att konsulenter i de mest arbetstyngda distriktet vid sin sida får assistenter. Fördelningen på olika distrikt av de tre nya assistenttjänsterna och de från nuvarande fjärde, nionde och tionde distriktet frigjorda tre assistenttjänsterna förutsättes få ske enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande.

De nya konsulent- och assistenttjänsterna anses böra inrättas som extra ordinarie och placeras i 25 resp. 21 lönegraden.

I likhet med utredningsmannen och fångvårdsstyrelsen finner departementschefen det påkallat, att för biträde med registrerings- och annat skrivarbete inom organisationen inrättas fasta tjänster och föreslår, att medel beräknas för avlönande av 5 biträden i reglerad befordringsgång. Det till skrivhjälp nu utgående beloppet anses i samband härmed kunna nedsättas med 3 000 kronor.

I anslutning till den föreslagna personalförstärkningen beräknas till vikarier ytterligare 15 000 kronor.

Ett belopp av 4 000 kronor föreslås anvisat till arvode åt psykiater, som behöver konsulteras främst inom första konsulentdistriktet.

I enlighet med det anförda skulle anslaget uppräknas med 99 900 kronor för 4 skyddskonsulenter och 3 skyddsassistenter, med 37 600 kronor för 5 biträden, med 15 000 kronor för vikarier och med 4 000 kronor för psykiaterarvoden. Å andra sidan kan anslaget nedsättas med 3 000 kronor för skrivhjälp. Anslaget skulle alltså höjas med 153 500 kronor.

De beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder en omräkning av vissa anslagsposter.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att såsom en ny etapp i utbyggnaden av skyddskonsulentorganisationen nu skall inrättas ytterligare fyra skyddskonsulent- och tre skyddsassistenttjänster, varjämte medel beräknas för fem biträden i reglerad befordringsgång, för vikarier och för psykiaterarvoden. Utskottet får under hänvisning till vad utskottet under punkt 29 i detta betänkande anför om vikten av att kriminalvården i frihet såvitt möjligt ges ökad kapacitet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Härvid vill utskottet särskilt understryka departementschefens uttalande om angelägenheten av att frivilliga krafter i väsentligt vidgad omfattning tas i anspråk som övervakare och tillsynsmän.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	723 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	85 400

Summa kronor 810 600

b) till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 810 600 kronor.

37:o) **Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 152 och 153), vilket innebär en ökning av anslaget med 51 100 kronor, varav 19 400 kronor avser kostnader för engångsanskaffning av inventarier m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 194 000 kronor.

38:o) **Övervakning av villkorligt dömda.** Kungl. Maj:t har (punkt 46, s. 153—155) föreslagit riksdagen att till Övervakning av villkorligt dömda för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 425 000 kronor.

Arvodet till övervakare över villkorligt dömda höjdes enligt beslut av 1950 års riksdag från 8 kronor för första månaden och 2 kronor för varje följande till 10 respektive 5 kronor.

Från anslaget bestrides även ersättning till ledamot av övervakningsnämnd, vilken icke är lagfaren befattningshavare vid den domstol som tillsatt nämnden, för deltagande i sammanträde med nämnden. Dylik ersättning utgår enligt bestämmelser i allmänna resereglementet och ledamot av övervakningsnämnd äger uppbära resekostnadsersättning och traktamente.

Departementschefen tillstyrker, att arvode till övervakare i enlighet med förslag av fångvårdsstyrelsen från och med den 1 juli 1955 skall utgå med 10 kronor per vårdfall och månad. Den högre ersättningen kan för nästa budgetår förväntas medföra en ökad belastning å anslaget med omkring 140 000 kronor.

Likaså förordas, att till ledamot av övervakningsnämnd, vilken icke är lagfaren befattningshavare vid domstol som tillsatt nämnden, må för del-

tagande i sammanträde med nämnden utgå dagarvode samt resekostnadsersättning och traktamente enligt samma grunder som gäller för nämndemän vid tjänstgöring vid ting och vid särskilt sammanträde med häradsrätt. Kostnadsökningen på grund härav torde icke överstiga 3 000 kronor för år.

Med hänsyn till det anförda och de senast redovisade utgifterna under anslaget föreslås detta uppräknat med förslagsvis 275 000 kronor till 700 000 kronor.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller mot anslagsberäkningen, hemställer,

att riksdagen må till *Övervakning av villkorligt dömda* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

39:o) *Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 155), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 75 000 kronor med hänsyn till belastningen och förordad höjning av arvodet till tillsynsmän, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

40:o) *Kurser för övervakare, tillsynsmän och förundersökare.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 156), vilket innebär en tillfällig minskning av anslaget med 8 000 kronor med hänsyn till att viss reservation kan förväntas föreligga vid utgången av innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kurser för övervakare, tillsynsmän och förundersökare* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

41:o) *Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.* Kungl. Maj:t har (punkt 49, s. 156 och 157) föreslagit riksdagen att till Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl. för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 375 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 300 000 kronor.

Enligt de av Kungl. Maj:t beträffande anslaget utfärdade bestämmelserna må detta användas för att understödja eller eljest hjälpa villkorligt dömda samt personer som frigives eller utskrivs från fångvårdens anstalter ävensom, om särskilda skäl föreligger, åtalade som kan antagas erhålla villkorlig dom. På förslag av Kungl. Maj:t höjdes anslaget för budgetåret 1953/54 med 60 000 kronor till 250 000 kronor, varvid förutsattes att bl. a. kostnader

för anskaffande av arbetskläder åt frigivna fångar m. fl. skulle bestridas från anslaget. För innevarande budgetår har en ytterligare höjning av anslaget skett med 50 000 kronor.

Fångvårdsstyrelsen föreslår, att anslaget höjes med 110 000 kronor. Såsom skäl härför åberopas följande. Den för budgetåret 1953/54 beviljade ökningen, 60 000 kronor, får anses uppväga endast utgifterna för det ökade antalet frigivna m. fl. För att ernå det belopp, som av styrelsen beräknats erforderligt för anskaffande av arbetskläder, 160 000 kronor, kräves därför — med beaktande av den för innevarande budgetår beviljade höjningen med 50 000 kronor — en ökning av anslaget med ytterligare 110 000 kronor. Styrelsen framhåller att i den kriminalpolitiska diskussionen under senaste tid starkt betonats vikten av att frigivna och utskrivna förses med erforderlig utrustning.

Departementschefen finner en uppräknig av förevarande anslag starkt påkallad och föreslår att detsamma höjes med 75 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 375 000 kronor.

42:o) **Bidrag till Svenska skyddsförbundet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 157), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Svenska skyddsförbundet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

Diverse

43:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 158), hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 290 000 kronor.

44:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 158, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 910 000 kronor.

45:o) **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 158) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 64 200 kronor.

46:o) **Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 54, s. 159 och 160) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Ifrågavarande bidragsverksamhet handhaves, i enlighet med vad som förutsattes då anslag för ändamålet första gången begärdes, av en särskild nämnd, kallad nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer.

Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 4 februari 1949 skall till statsverket inflytande inkomster av verk, som utarbetats eller utgivits med bidrag från detta anslag, tagas till uppbörd på anslaget.

Nämnden hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 20 000 kronor till 50 000 kronor. Enligt de avtal, som nämnden redan ingått, kan under budgetåren 1954/55 och 1955/56 eller möjligen senare komma att utgå författararvodet till ett belopp av ca 60 000 kronor. Det är vidare anledning att räkna med att bidrag kommer att under nämnda båda budgetår lämnas till vissa verk, som icke utgives av nämnden; beloppet kan beräknas till omkring 19 000 kronor. Därtill kommer nämndens utgifter för dagarvoden till nämndens ledamöter, arvode till sekreteraren samt utgifter för expenser, vilka utgifter tillsammans under budgetåren 1954/55 och 1955/56 kan beräknas till högst 8 000 kronor. Summan av de utgifter, som nämnden bör vara beredd att bestrida, stiger därmed till ca 87 000 kronor. Tryckningen av de verk, som är avsedda att utgivas av nämnden, kommer att betinga betydande kostnader. En beräkning därav är vanskelig, men det torde kunna sägas, att nämnden bör vara beredd att efter hand i tryckningskostnader betala ca 100 000 kronor. För att finansiera utgifterna tänker nämnden sig att vänta med vissa verks tryckning, till dess försäljningsinkomsterna för andra verk börjat inflyta. Redan under innevarande och nästföljande budgetår torde i försäljningsinkomster inflyta omkring 30 000 kronor.

Nämnden disponerar en betydande reservation vid innevarande budgetårs ingång, 112 321 kronor. Tillsammans med senast anvisat anslag, 30 000 kronor, står alltså 142 321 kronor till förfogande.

Departementschefen anför, att även om hänsyn tages till tidigare ingångna avtal den vid utgången av innevarande budgetår förefintliga reservationen å anslaget jämte inflytande försäljningsinkomster med oförändrad medelsanvisning för det närmaste budgetåret synes bereda nämnden för utgi-

vande av förvaltningsrättsliga publikationer nödiga möjligheter att träffa nya avtal.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

47:o) **Bidrag till utgivande av lagsamling.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 160 och 161), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utgivande av lagsamling* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

48:o) **Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 161), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

49:o) **Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 161), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

50:o) **Bidrag till Haagkonferensens för internationell privaträtt permanenta byrå.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 162), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Haagkonferensens för internationell privaträtt permanenta byrå* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 kronor.

51:o) **Bidrag till Nordisk årsbok.** Kungl. Maj:t har (punkt 59, s. 162 och 163) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till Nordisk årsbok* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

Delegerade för nordiskt samarbete på lagstiftningens område har gjort en utredning om möjligheterna att utge en för de nordiska länderna gemensam årsbok, avsedd att sprida kännedom i främmande länder om rättslivet i Norden. Ett av de delegerade utarbetat förslag behandlades vid ett nordiskt justitieministermöte i december 1953. De i mötet deltagande danska, finska, norska och svenska justitieministrarna förklarade sig samtliga beredda att vidtaga åtgärder för utverkande av de medel, som beträffande resp. land kunde befinnas erforderliga för ändamålet.

I skrivelse den 22 november 1954 har Sveriges delegerade för nordiskt samarbete på lagstiftningens område närmare preciserat, hur årsboken är planerad. Ändamålet med boken, som skulle utgivas på engelska språket, borde främst vara att ge vetenskapsmän, lagstiftare och andra intresserade personer i främmande länder orientering om det nordiska rättslivet och dess bakgrund, ge upplysning om det viktigaste som hände på lagstiftningens område, med särskilt beaktande av det nordiska samarbetet, samt meddela register över juridiska avhandlingar av intresse och över föreliggande översättningar till främmande språk av nordiska lagverk och avhandlingar samt uppgift om de under året utkomna periodiska juridiska publikationerna. Om årsboken finge detta innehåll, borde den kunna bli av visst praktiskt intresse även för nordiska jurister och andra intresserade, ävensom för utrikesdepartementets befattningshavare. Årsboken borde få ett omfång av högst 160 sidor, och den årliga kostnaden för årsboken beräknades till ca 30 000 svenska kronor. Kostnaderna borde på lämpligt sätt fördelas mellan de nordiska länderna.

Departementschefen har icke något att erinra mot den av de delegerade planerade uppläggningsen av ifrågavarande publikation. Enligt inhämtade upplysningar är Danmark berett medverka till utgivningen redan innevarande år, medan från finsk och norsk sida bidrag till utgivningen kan komma att anvisas under år 1956. Ehuru vissa frågor, som sammanhänger med utgivningen, ej är fullt utredda och oklarhet ännu råder i fråga om tidpunkten för verksamhetens början, är det önskvärt, att medel står till förfogande redan under nästa budgetår. För Sveriges del torde bidragsbeloppet kunna beräknas till 10 000 kronor, vilket belopp föreslås anvisat såsom reservationsanslag. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser beträffande anslaget disposition m. m.

Utskottet, som inte vill motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag, hemställer, att riksdagen må till *Bidrag till Nordisk årsbok* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

52:o) *Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 163) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

53:o) **Bidrag till Tidskrift för kriminalvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 163 och 164) hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Bidrag till Tidskrift för kriminalvård* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 2 000 kronor.

54:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Kungl. Maj:t har (punkt 62 s. 164) föreslagit riksdagen att till Kommittéer och utredningar genom sakkunniga för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 050 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 900 000 kronor.

Vid utgången av budgetåret 1953/54 förelåg å anslaget en reservation å 118 460 kronor, varför tillgängliga medel under innevarande budgetår uppgår till något över 1 miljon kronor. Belastningen på anslaget utgjorde under juli—december 1954 ca 460 000 kronor. Från ingången av år 1955 torde emellertid utredningskostnaderna öka väsentligt. Orsaken härtill är bl. a., att en del större kommittéer, som nyligen tillsatts, då beräknas komma i gång med sitt arbete. Detta gäller författningsutredningen, utredningen av frågan om indragning till det allmänna av oförtjänt jordvärdestegring, utredningen angående rådhusrätternas förstatligande samt utredningen angående domarpersonalens rekryterings- och anställningsförhållanden. Vidare planeras att under år 1955 igångsätta en kriminologisk klientelundersökning av stor betydelse för lagstiftning och anstaltsplanering. Å andra sidan kan man icke räkna med att någon av de nu arbetande större och mera kostnadskrävande utredningarna hinner bli färdig så snart, att de ökade kostnaderna kan motverkas. Med hänsyn till det anförda anses en höjning av anslaget för nästa budgetår böra ske med förslagsvis 150 000 kronor.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 050 000 kronor.

55:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 164), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

56:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framlagda förslag, nämligen

- punkten 2: Justitiedepartementet: Avlöningar;
 punkten 13: Regeringsrätten: Avlöningar;
 punkten 14: Regeringsrätten: Omkostnader;
 punkten 34: Fångvårdsanstalterna: Avlöningar;
 punkten 35: Fångvårdsanstalterna: Omkostnader;
 punkten 36: Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning
 m. m.;
- punkten 37: Fångvårdsanstalterna: Inventarier m. m. för fångkolonier;
 samt
- punkten 40: Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhör
 fångvården, m. m.;
- vilket utskottet härmed får för riksdagen
 anmäla.

Stockholm den 15 februari 1955.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Iwar Anderson, Näsgård, Leander, Gillström, Boman, fröken Andersson, herrar Hesselbom, Sundelin, Einar Persson, Birger Andersson, Thun och Ivar Nilzon; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Malmborg i Skövde, Bergström, Lindholm, Rubbestad, Svensson i Ljungskile, Åkerström, fröken Elmén, herrar Petterson i Degerfors, Thapper, Birke, Onsjö, fru Ericsson i Luleå, herr Andreasson och fröken Ager;

dock att herr Bergman deltagit i stället för herr Karl Andersson vid behandlingen av punkten 13.

Reservationer

1) vid punkten 13 (Hovrätterna: Avlöningar) av herrar *Näsgård, Leander, fröken Andersson, herrar Sundelin, Thun, Ivar Nilzon, Bergström, Lindholm, Rubbestad, Svensson* i Ljungskile, *Petterson* i Degerfors, *Birke* och *Onsjö*, vilka ansett att utskottet bort föreslå att den administrativa chefs-tjänstemannen i Svea hovrätt skall placeras såsom byrådirektör i lönegrad Ca 33 samt att därför

dels det stycke av utskottets yttrande på s. 18, som börjar med »Vad åter» och slutar med »i Ca 37», bort ha följande lydelse:

»Vad åter angår den administrativa tjänsten i Svea hovrätt har utskottet inte blivit övertygat om att de för nämnda tjänst avsedda arbetsuppgifterna motiverar inrättandet av en byråchefstjänst. Det må ock framhållas att en

löneskillnad på 6 lönegrader mellan ifrågavarande tjänst och motsvarande tjänster i övriga hovrätter får anses väl stor. Enligt utskottets mening talar övervägande skäl för att man i princip följer samma linje beträffande Svea hovrätt som i fråga om övriga hovrätter och sålunda inrättar en byrådirektörstjänst för de administrativa göromålen inom hovrätten. Utskottet vill erinra att byrådirektörstjänsterna inom statsförvaltningen numera är differentierade på 31 och 33 lönegraden. Med utgångspunkt härifrån och då den ifrågavarande tjänsten på i ärendet anförda skäl bör placeras högre än motsvarande tjänster i övriga hovrätter, föreslår utskottet att den av utskottet förordade byrådirektörstjänsten i Svea hovrätt hänföres till 33 lönegraden. Det bör påpekas att inget av de lönesakkunniga remissorganen, varken statskontoret, lönenämnden eller riksräkenskapsverket, har velat tillstyrka en högre tjänsteställning för denne tjänsteman än 33 lönegraden. Utskottet vill understryka att utskottet med detta förslag inte avsett någon ändring i den ledamotsställning eller i de befogenheter i övrigt som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle tillkomma ifrågavarande tjänsteman. Den av utskottet förordade jämkningen av Kungl. Maj:ts förslag synes böra föranleda nedräkning av anslagsposten till Avlöningar till ordinarie tjänstemän samt avlöningsstatens slutsumma och anslaget med i runt tal 3 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 327 och II: 421 ävensom motionen II: 420 i vad den avser löneställningen för vissa hovrättssekreterare

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i hovrätternas personalförteckning, som angivits i statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 4 januari 1955, dock med den jämkning som påkallas av vad utskottet anförut rörande en byrådirektörstjänst i Svea hovrätt;

b) fastställa följande avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 659 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	26 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 914 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	802 600

Summa kronor 6 403 000

c) till *Hovrätterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 6 403 000 kronor;»

2) vid *punkten 17* (Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän) av herrar *Einar Persson, Thun och Petterson* i Degerfors.

3) vid *punkten 29* (Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar) av herrar *Ohlon, Boman, Malmborg* i Skövde, *Svensson* i Ljungskile, fröken *Elmén* och fröken *Ager*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 217 och II: 253, att riksdagen måtte besluta att utöver vad som föreslagits i statsverkspropositionen inrätta en byrådirektörstjänst i lönegrad Ca 31, samt att därför

dels det stycke av utskottets yttrande, som på s. 35 börjar med »Ehuru utskottet» och slutar med »i motionerna», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Fångvårdsstyrelsen skall enligt sin instruktion främja och öva tillsyn över eftervården av frigivna eller utskrivna samt övervakningen av villkorligt dömda. Styrelsen skall vidare vidtaga eller föreslå de åtgärder, som kan vara påkallade, utfärda erforderliga föreskrifter och anvisningar samt genom inspektioner övervaka allt gällande föreskrifter efterlevas.

För att dessa viktiga uppgifter skall kunna fullgöras måste styrelsen ha tillräckligt med arbetskrafter. Den tjänsteman, som skall handha dem, skall snabbt kunna besvara de ofta svårbedömda tolkningsfrågor som skyddskonsulentorganisationens befattningshavare och andra ställer på styrelsen. Finns inte arbetskraft eller saknar vederbörande befattningshavare erforderliga kvalifikationer, riskerar man att kriminalvården i frihet kommer att fungera otillfredsställande. Styrelsens resurser är icke tillräckliga.

Kriminalvården i frihet har numera ett klientel som är nära fyra gånger så stort som anstaltsklientelet. Utskottet finner det därför ur såväl humanitär som statsfinansiell synpunkt motiverat, att i den centrala administrationen finns en kvalificerad tjänsteman som kan ägna den övervägande delen av sin tid åt kriminalvård i frihet. På grund härav och då den av fångvårdens organisationskommitté föreslagna, av fångvårdsstyrelsen tillstyrkta löneställningen synes lämpligt avvägd, förordar utskottet bifall till ifrågasvarande yrkande i motionerna. Till följd härav bör i personalförteckningen uppföras ytterligare en byrådirektörstjänst i Ca 31, varjämte anslagsposten till Avlöningar till ordinarie tjänstemän och avlöningsstatens slutsumma ävensom anslaget bör uppräknas med i runt tal 22 000 kronor,»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 217 och II: 253

a) godkänna den av Kungl. Maj:t föreslagna personalförteckningen för fångvårdsstyrelsen, dock med den jämkningen att antalet byrådirektörsbefattningar å ordinarie stat i lönegrad Ca 31 ökas från en till två;

b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	440 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	12 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	414 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	132 200
	<hr/>
	Summa kronor 999 800

c) till *Fångvårdsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 999 800 kronor.»